

Громадська думка про правотворення

*/Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації/*

2011 № 18

Шановні колеги!

Запрошуємо вас до співдружності в розробці нового періодичного видання, що має на меті оперативно відображати актуальні питання законотворення. Ваші відгуки і пропозиції просимо надсилати за електронною адресою: gdp@yandex.ua.

Громадська думка про правотворення

Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації
№ 18 2011

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Національна юридична бібліотека

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія

В. Горовий,

Н. Іванова (відповідальна за випуск), А. Берегельська,
Л. Присяжна, С. Ємельянов

Заснований у 2011 році
Видається двічі на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
gdpp@yandex.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2011

Шановні колеги!

**Щиро вітаємо вас
з наступним Новим роком
та Різдвом!**

Бажаємо натхнення та творчих успіхів.

**Нехай кожен день нового року дарує нові
перспективи в професійній діяльності,
Фортуна супроводжує кожен мить вашого життя
і допомагає в здійсненні всіх найнеймовірніших
задумів. Нехай поруч завжди будуть надійні
партнери, колеги, близькі та друзі!**

**Зичимо здоров'я і щастя,
оптимізму та добробуту.**

Із сподіванням на розвиток нашої співпраці

Колектив НЮБ

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ	4
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	5
НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ	22
ВІДГУКИ	33
Закон України «Про Державний бюджет України на 2012 рік»....	33
Законопроект «Про засади державної мовної політики»	37
Закон України «Про вибори народних депутатів України».....	38
Проект резолюції Ради Європи щодо українського судочинства..	40
Проект Кримінально-процесуального кодексу України.....	42
Щодо мораторію на купівлю-продаж землі сільськогосподарського значення.....	44
Законопроект «Про внутрішню торгівлю».....	46
Інше	37
КОМЕНТАРІ ЗАРУБІЖНИХ ЕКСПЕРТІВ	49
ДІАЛОГИ	50
ПРОГНОЗИ.....	52
ЩОДЕННИК БЛОГЕРА	54

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Реєстрація об'єктів нерухомого майна до 2013 року буде відбуватися по-старому

Президент України В. Янукович підписав Закон № 4152-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення реалізації прав на нерухоме майно та їх обтяжень при їх державній реєстрації». Закон подовжує повноваження бюро технічної інвентаризації (БТІ): державну реєстрацію прав на об'єкти нерухомого майна продовжено до 1 січня 2013 р. Як відомо, з 1 січня 2012 р. замість БТІ реєструвати права власності на нерухомість мала почати Державна реєстраційна служба (Укрдержреєстр).

У ЗМІ лунала інформація про те, що нововведення в сфері реєстрації нерухомого майна, які мали набрати чинності після нового року, спричинили ажіотаж та значні черги в БТІ. Проте подовження перехідного періоду в реформі системи реєстрації прав на нерухомість має дозволити необхідним чином підготуватися до неї як громадянам так і фахівцям та експертам даної сфери. Мають бути підготовлені роз'яснення Мін'юсту щодо порядку здійснення реєстрації прав на нерухомість за новими правилами. Щодо «Укрдержреєстра», то структурі також необхідний час на розробку внутрішньої документації, зокрема інструкцій та інших документів в яких буде прописано механізми роботи з реєстрами.

До 1 січня 2013 р. Кабінет Міністрів зобов'язаний забезпечити створення нормативної та матеріально-технічної бази ведення Державного реєстру прав на нерухоме майно та їх обтяжень і Державного земельного кадастру.

Підписаний Закон вступить в силу з 31 грудня 2011 р.

Імовірний розвиток подій:

– на думку експертів, відкладення на рік вступу в дію нових правил державної реєстрації прав на об'єкти нерухомого майна дасть можливість розробити та впровадити уточнюючі підзаконні акти, що дозволить звести до мінімуму маніпуляції і зловживання в цій сфері.

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Ю. Половинчак, канд. іст. наук, зав. відділу НЮБ

В. Бондаренко, мол. наук. співроб.

Актуальні проблеми законодавчого удосконалення діяльності інститутів гарантування фінансових інвестицій

Досвідом активного залучення коштів населення – в першу чергу у банківській системі – вітчизняний ринок фінансових послуг завдячує не в останню чергу створенню системи гарантування банківських вкладів, що в існує Україні вже досить довгий період.

Водночас сьогодні держава й учасники ринку активно піднімають тему удосконалення діяльності інститутів гарантування фінансових інвестицій – не лише банківських депозитів, а й вкладів кредитних спілок, компаній зі страхування життя та інвестфондів. Щоправда, варто відзначити, що грошей на створення відповідних фондів немає а ні у держави, а ні у операторів ринку, які вкотре нарікають на зниження ліквідності і не готові фінансувати такі фонди гарантування вкладів.

Нагадаємо, в Україні поки що діє один фонд, що захищає власників банківських депозитів: Фонд гарантування вкладів фізичних осіб є державною спеціалізованою установою, яка виконує функції державного управління у сфері гарантування вкладів фізичних осіб. Наразі учасниками фонду є 175 банків із 176, що працюють в Україні (Ощадбанк не є учасником фонду, оскільки свого часу було прийнято політичне рішення, за яким вклади у цьому банку гарантуються державою 100-відсотково – так звана «необмежена сума покриття»).

За даними в.о. директора-розпорядника ФГВФО А. Оленчика, фінансові ресурси фонду наразі становлять близько 4,5 млрд грн. Гарантії фонду захищають 42 % від всієї депозитної маси фізичних осіб у системі. Водночас розмір гарантованої суми відшкодування (150 тис. грн.) значно перевищує – майже у 19 разів – середній розмір депозиту фізичних осіб у банківській системі; Фонд захищає інтереси 99,2 % вкладників.

На сьогодні започатковано реформу, що пропонує кардинально змінити засади роботи Фонду та розширити його компетенцію: установа не тільки здійснюватиме виплати вкладникам банків, але й наглядатиме за «проблемними» банками.

За поки чинними старими правилами Фонд, понісни витрати, тобто здійснивши виплати вкладникам, заміщає їх як кредитор у своїх вимогах до банку, який ліквідується, відповідно, як агент-контрліквідатор. Проте у переважній більшості випадків, за словами А. Оленчика, банки доходили до ліквідації у такому стані, що за весь час існування Фонду із понад чотирьох мільярдів витрат відшкодувати вдалось 3,6 %. Зауважимо, що в середньому по Європі цей показник коливається на рівні 50 %.

З огляду на це, нововведення у галузі законодавчого регулювання діяльності Фонду гарантування вкладів дозволить перевести його на новий, більш високий рівень діяльності, коли установа відповідатиме не тільки за виплату коштів клієнтам ліквідованих банків, а й братиме участь безпосередньо у процедурі ліквідації проблемних банків (*Детальніше див.: Половинчак Ю. Банківське регулювання буде реформовано // Громадська думка (http://www.nbuv.gov.ua/nyub/gdpp/2011_17.pdf). – 2011. – № 17.*)

Ефективність цього інструменту визнає і Міжнародний валютний фонд. Як заявив постійний представник МВФ в Україні М. Альєр, коментуючи, зокрема, розглянутий у першому читанні проект закону «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (№ 9342), «в цілому ми задоволені законодавством України, яке сьогодні розвивають і ініціюють».

Асоціація українських банків, у свою чергу, відзначає: «Оскільки після виплати гарантованих депозитів Фонд стає одним з найбільших кредиторів збанкрутілих банків, передача йому контролю за виведенням неплатоспроможних банків з ринку має підвищити ефективність цих процедур та сприяти збільшенню рівня покриття витрат Фонду за рахунок реалізованих активів ліквідованих банків».

Разом з тим, при розгляді законопроекту банки та експерти АУБ звернули увагу на окремі норми, ухвалення яких є недоцільним, або які потребують доопрацювання при підготовці законопроекту до розгляду у другому читанні. Зокрема, в АУБ вважають недоцільним надання Фонду права на безспірне списання заборгованості за зборами та пені з коррахунку банку. По-перше, це може порушити права інших кредиторів, по-друге – буде створений прецедент для інших контрольних органів та фондів щодо можливості списання заборгованості з рахунків суб'єктів господарювання у позасудовому порядку.

Окрім цього, в АУБ наголошують, що закон має містити чіткий перелік звітності, яку банки надають Фонду. У зв'язку з цим АУБ

запропонувала виключити норми, що надають Фонду право на отримання будь-якої додаткової інформації.

Також, оскільки законопроект передбачає суттєве розширення функцій Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, АУБ запропонувала передбачити на структурну перебудову Фонду більше часу, ніж це заплановано законопроектом.

Водночас у контексті реформування інституту гарантування вкладів та в умовах розвитку і розширення спектра фінансових послуг актуалізувалося проблема гарантування захисту прав споживачів небанківських фінансових послуг.

Зарубіжний досвід функціонування таких фондів було розглянуто в ході круглого столу «Актуальні питання створення фондів гарантування виконання зобов'язань небанківськими фінансовими установами та роль держави у їх утворенні», організованого профільним комітетом Верховної Ради з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики.

Щодо світового досвіду гарантування захисту споживачів небанківських фінансових послуг глава Комісії Українського товариства фінансових аналітиків (УТФА) В. Черняхівський відзначив, що кожна країна пройшла свій шлях у становленні та в ухваленні певних нормативів у цьому питанні. Як зазначає експерт, основне, що показує нам досвід країн як колишнього СРСР, так і західної Європи та Азії – це існування двох підходів до створення різних гарантійних фондів: за ініціативою держави, або за ініціативою самих учасників ринку, часто – за участю держави або з певними державними гарантіями.

Для більшості європейських країн характерною рисою створення фонду гарантування є те, що фонд початково створювався державою, наповнювався, при необхідності рефінансувався, а потім передавався в управління саморегульованим організаціям, об'єднанням страховиків. Таких фондів може бути навіть декілька в країні, також можлива їх спеціалізація – наприклад, в першу чергу гарантування питань, пов'язаних із обов'язковими видами страхування; пов'язаних із накопичувальними виплатами пенсійного забезпечення; з деякими спеціальними видами страхування, встановленими державою. Достатньо поширеною практикою є гарантування вкладів недержавних пенсійних фондів, що їх часто об'єднують з фондом гарантування вкладів у банківській системі.

Практика створення фондів гарантування небанківського сектору за участю держави в європейських країнах є досить

поширено: такий досвід є у Франції, за ініціативою держави створювався і німецький фонд – спочатку відрахування відбувалися лише за деякими програмами страхування. Пізніше вони були передані в управління об'єднанню страховиків, які продовжили нагромаджувати кошти вже на доопрацьованій базі, створеній інформаційній системі, відлагоджених механізмах та вироблених підходах.

Англійський досвід засвідчує, що один фонд може забезпечувати гарантування захисту споживачів як із питань пенсійного, банківського, так і обов'язкового страхування. У Англії для страхування транспорту і життя створюється загальний фонд, в ньому виділяються субліміти, і на кожен з підпринків визначається – скільки і коли вони повинні відрахувати.

Варто відзначити і досвід Естонії, де гарантійний фонд представляє інтереси інвесторів фондового ринку, вкладників банків, клієнтів недержавних пенсійних фондів та страхових компаній одночасно.

Цікава система гарантування діє в США, де фонди компенсаційних виплат створюються в кожному штаті окремо, об'єднуючись при цьому на федеральному рівні, що дозволяє мати досить стійку національну систему страхування.

В Україні ж, відзначають фінансисти, однією з причин недовіри громадян до фінансового ринку на сьогодні саме є асиметрична державна політика щодо гарантування інвестицій в банківські депозити, вклади кредитних спілок, накопичувальні договори по страхуванню життя та вклади в інвестиційні сертифікати.

Так, генеральний директор Української федерації страхування Г. Третьякова нагадує, що свого часу, при створенні Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, держава через Національний Банк України виділила 20 млн грн. «Чи буде держава так само ставитись до інших фінансових установ? Чи виокремить вона зараз у складні часи відсутності грошей у бюджеті наступні 20 млн для того, щоб забезпечити інших споживачів фінансових послуг? Якщо держава не виокремить такі гроші в бюджеті, страхові компанії мають створювати такий Фонд гарантування вкладів самостійно, на добровільних засадах», – наголошує вона.

В Україні питання доцільності і можливості запровадження гарантування вкладів споживачів небанківських фінансових послуг дискутується не перший рік. Як повідомив перший заступник голови Держфінпослуг А. Литвин, нещодавно було оприлюднено проекти законів «Про Фонд гарантування вкладів членів кредитних спілок»

та «Про Фонд гарантування страхових виплат за договорами страхування життя» (враховуючи роботу над опрацьовується новою редакцією Закону «Про страхування»).

Він наголошує: якщо кредитні спілки залучають депозити громадян, то вони по суті є такою ж кредитно-депозитною установою, як і банк. Суть економічних ризиків, які виникають у зв'язку із залученням вкладів громадян, не відрізняються від тих ризиків, які виникають у банку. Тому оптимальним у Держфінпослуг вважають існування єдиного фонду як для банківської системи, так і для кредитних спілок – з точки зору економії витрат і держави, і громадян, і фінансових установ.

Водночас перший заступник голови Держфінпослуг звертає увагу на той факт, що, на відміну від англійського досвіду роботи єдиного регулятора, в Україні на сьогоднішній момент їх три. Тож він піднімає питання: як єдиний фонд функціонуватиме, виступаючи «службою трьох панів»? Чи зможе такий фонд інституційно працювати єдиним для страхових організацій та кредитно-депозитних установ, чия діяльність відрізняється своєю специфікою?

Ще одне питання – добровільність участі у Фонді гарантування страхових виплат. А. Литвин переконаний у тому, що він повинен бути обов'язковим – «це відповідає і менталітету, і специфіці нашого розвитку», підкреслює він.

Проте представники ринку цю тезу не підтримують. Так, генеральний директор Української федерації страхування Г. Третякова наголошує, що «обов'язкова участь має передбачати, що в країні є пруденційний нагляд. Якщо ж пруденційного нагляду нема і є недобросовісні страховики, то без добровільних засад роботи фонду, добросовісні страхові компанії по суті субсидуватимуть недобросовісних».

У страховиків виникає ще низка питань, що стосуються створення фондів. Це, зокрема – відсоток, який мають відрахувувати страховики життя у такий фонд гарантування. Представники ринку найбільш прийнятною ставкою називають 0,1 %. Водночас у світовій практиці є приклади відрахування і 1 % і 5 %. Держфінпослуг запропонував у своєму законопроекті 0,4 %.

Страховики визнають, що отриманої суми (0,4 % від 1 млрд доходу страхового ринку – 4 млн грн) для повноцінного функціонування фонду разом із утриманням персоналу, який професійно і фахово керуватиме коштами. Тому фахівці не відкидають думку про можливість «ефективно використати ту структуру, яка вже працює у

Фонді гарантування вкладів» – йдеться саме про керування коштами страховиків.

Коли виплачувати? – це ще одне питання. Законопроект про Фонд гарантування страхових виплат за договорами страхування життя, оприлюднений на сайті Держфінпослуг, пропонує: після визнання компанії банкрутом чи після рішення про її ліквідацію. Водночас експерти апелюють до європейської практики, зокрема, нагадують: у нещодавній директиві ЄС введено поняття «недоступність вкладів». Тобто, у ЄС вкладник не чекатиме рішення суду про банкрутство компанії, відповідальність фонду гарантування наступатиме у випадку, якщо протягом 7 днів вкладник не зможе отримати кошти. Така норма, наголошують страховики, має бути відображена і у вітчизняному законопроекті. Ще один аспект європейської практики – власники фінансової установи, яка банкрутує, мають отримувати першочергові збитки, як особи, відповідальні за банкрутство чи виведення активів.

Отже, підсумовуючи, учасники круглого столу наголосили на низці висновків. По-перше, європейський досвід у питанні створення відповідної системи гарантування є однозначним – якщо держава на рівні закону дозволила тій чи іншій кредитній установі залучати вклади фізичних осіб – вони мають бути покриті. Створення відповідних фондів чи делегування їх функцій одному відповідає міжнародним принципам ефективної системи страхування депозитів.

Ключовою функцією такого фонду має бути здійснення виплат по вкладам тих кредитних спілок, де існують системні проблеми з платіжним балансом.

Водночас створення системи гарантування вкладів кредитних спілок має супроводжуватися ще двома необхідними реформами. Перша – впровадження механізмів підтримки ліквідності шляхом надання цільового рефінансування. Друга – створення інструментів фінансового оздоровлення.

По-друге, існують серйозні сумніви щодо створення подібних фондів безпосередньо ринком, тобто без державної участі, оскільки це потребує серйозних затрат та тривалого часу накопичення.

Учасники засідання зійшлись на думці, що Фонд повинен мати достатній вплив на учасників ринку, а система захисту базуватися на таких стовпах: регуляторна функція, контроль, пруденційний нагляд, система рефінансування, фонд гарантування виплат, захист прав споживачів фінансових послуг, фінансова грамотність споживачів.

Н. Іванова, канд. іст. наук, зав.відділу НЮБ

Захист персональних даних – законодавчі новації

Кількість різних баз даних, що містять інформацію персонального характеру останніми роками збільшуються з великою швидкістю. Відомості про громадян збираються та акумулюються як державними, так і комерційними структурами, а отже, питання збору, обробки, зберігання і передачі персональних даних вимагають сьогодні дотримання відповідних загальноєвропейських світових стандартів в галузі прав і свобод людини.

Врегулювання правовідносини у сфері захисту персональної інформації про особу в Україні визначено Законом «Про захист персональних даних», який чинний ось уже рік – із 1 січня 2011 р. Документ передбачає обов'язкову згоду суб'єкта персональних даних (як правило, це працівник на підприємстві, персональні дані якого містяться в картотеках підприємства, в обліковій картці, в обліковій звітності тощо) на використання таких даних. Відсутність такої згоди може трактуватися перевіряльниками як незаконне оброблення, збирання, зберігання, використання, знищення інформації про особу.

Закон встановлює обов'язок власника баз персональних даних (БПД) здійснити їх державну реєстрацію. Органом виконавчої влади, на який законом покладено завдання щодо контролю за додержанням вимог законодавства про захист персональних даних є Державна служба України з питань захисту персональних даних (ДСЗПД).

Втім, доводиться констатувати, що особливих зрушень у цьому питанні за останній рік не відбулося, оскільки закон не встановлював відповідальності за порушення його вимог. До 1 січня 2012 р. факт подачі власником бази персональних даних заяви про її реєстрацію до ДСЗПД ще не вважатиметься ухиленням від державної реєстрації БПД. Щоправда, не зважаючи на те, що до нового року залишилися буквально лічені дні, багато компаній навіть не приступили до впровадження заходів захисту персональних даних.

Тема актуалізувалася в очікуванні введення з 1 січня 2012 р. адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення у сфері захисту персональних даних. Нагадаємо, за ухилення від державної реєстрації бази персональних даних передбачений штраф в розмірі від 5100 до 17000 грн.

За неповідомлення або несвоєчасне повідомлення суб'єкта персональних даних про його права у зв'язку із включенням відомостей про нього до бази персональних даних, мету збору цих даних та осіб, яким вони передаються, накладається штраф на громадян від 3400 грн до 5100 грн і на посадових осіб, громадян – суб'єктів підприємницької діяльності – від 5100 грн до 6800 грн.

Притягнення до кримінальної відповідальності можливе і в разі незаконного збирання, зберігання, використання, знищення, поширення конфіденційної інформації про особу або незаконна зміна такої інформації, крім випадків, передбачених іншими статтями кодексу. Покарання призначатиметься у вигляді штрафу (від 500 до 1000 н.м.д.г.), виправних робіт, арешту, обмеження волі.

З метою поширення практичного позитивного досвіду у сфері захисту персональних даних Міжнародна торгова палата в Україні провела круглий стіл, присвячений питанням практичних аспектів застосування законодавства в цій сфері за участі представників міністерства юстиції України, які й надавали роз'яснення щодо Закону.

На думку президента Міжнародної торгової палати в Україні В. Шелкунова, для його ефективного впровадження в життя потрібно враховувати ментальні та національні особливості нашого суспільства, що наочно продемонструвала кількість питань до представників міністерства юстиції, ДСЗПД та консультантів ІТ-компаній. Під час заходу відбулася дискусія, яка довела необхідність додаткових роз'яснень як для бізнесу, так і для професійних юристів.

Перше і найголовніше питання – це критерії визначення баз, які необхідно зареєструвати. Експертами було зазначено, що необхідною є реєстрація ПД фізичних осіб. Водночас, до таких даних можна віднести будь-яку інформацію, що дозволяє ідентифікувати особу, у тому числі номер телефону чи адресу електронної пошти.

Зокрема, Закон визначає, що БПД – це іменована сукупність упорядкованих персональних даних в електронній формі та/або у формі картотек персональних даних. Таким чином, наприклад клієнська БД підприємства, яка може бути представлена колекцією візитних карток з ПІБ та реквізитами посадових осіб, як і будь-який інший масив інформації про посадових осіб (адресна книга в електронній поштової скриньці або мобільному телефоні), також формально є базою ПД у формі картотеки. Якщо приймати це твердження, то клієнська база також потребує державної реєстрації. Відсутність в законі

роз'яснення: що саме є картотекою, може спричинити неадекватне застосування цієї норми.

Набуття чинності нових правил актуалізує і питання розширення внутрішньої документації підприємств: це стосується і додаткових угод до трудового договору, і положень щодо створення підрозділів, які є відповідальними за створення, збереження та іншу діяльність, що стосується баз персональних даних. Тобто, підприємство має задокументувати правила обробки персональних даних та призначити відповідальну за це особу.

Закон також встановлює обов'язкове отримання документованої згоди суб'єкта персональних даних на їх обробку, зміну, передачу третім особам і навіть знищення. Не зважаючи на те, що у деяких власників баз даних можуть виникнути труднощі пов'язані із необхідністю отримання таких погоджень від кожного суб'єкта і щодо кожної операції, зважений підхід до оновлення внутрішньої документації підприємства, створення типових угод і положень, може забезпечити адекватне вирішення спорів в разі їх виникнення.

Законом встановлено, що мета обробки персональних даних повинна бути сформульована в статутних документах власника бази (ч. 1 ст. 6 Закону). Існує висока імовірність, що у зв'язку з цим до статутів багатьох компаній потрібно буде вносити зміни. Адже погодивши та задокументувавши всі можливі нюанси роботи з базами персональних даних і власник підприємства, і кожен співробітник отримує гарантії дотримання своїх прав.

Проте в законі є низка норм, які буде досить важко виконати. Зокрема, ч. 2 ст. 12 містить положення про те, що суб'єкт протягом 10 днів з дня включення його персональних даних до БПД має бути повідомленим про свої права, визначені законом, мету збору даних та осіб, яким передаються його персональні дані, виключно в письмовій формі. Коментуючи цю проблему, керівник відділу директмаркетингу Talan Communications, директор з продажу І. Корнейко наголошує: маркетингові компанії часто проводять рекламні акції під час яких громадяни підтверджують свою участь в них шляхом відправлення смс, заповнення різних анкет, або реєструючись через мережу Інтернет. Максимальний строк проведення таких акцій складає 3 місяці, а часто і менше. Отже, за цей період формується БПД і виникає питання, яким чином її «легалізувати». Якщо власник бази даних отримав документальні підтвердження всіх згод, наданих йому суб'єктами, то виникає питання: як він зможе їх зберігати і яким

чином повідомити потім всіх учасників акції про знищення їх персональних даних після її закінчення. Питання ускладнюється тим, що дані, отримувані зазвичай під час подібних акцій, обчислюються десятками, а часом і сотнями тисяч. Відповідно, маркетингові компанії мають шукати засоби публічно вказувати в правилах участі в рекламних акціях про право організаторів надалі використовувати персональні дані учасників і т. д.

Коментуючи цю проблему, заступник голови Державної служби України з питань захисту персональних даних В. Козак наголосив: згідно закону, обробка персональних даних може здійснюватися тільки з метою, що була сформульована при отриманні у суб'єкта персональних даних згоди на обробку. В разі зміни мети обробки даних (ч 2. ст. 6 Закону), здійснюється повторне звернення за отриманням згоди на використання персональних даних. Щоб уникнути необхідності направляти повторні запити суб'єкту для отримання згоди, компанії, діяльність яких визначена статутом та іншими документами на законних підставах, можуть використовувати форму запиту, в яких мета обробки даних буде вказана як безпосередній та постійний напрям діяльності компанії. В даному випадку, використання персональних даних відбувається в маркетингових цілях.

Значна увага під час круглого столу була приділена і питанням транскордонної передачі персональних даних, що їх окреслила радник юридичної фірми «Сасенко Харенко» С. Хєда. Проблема, за її словами, зокрема стосується представництв іноземних компаній в Україні. Материнська компанія, що знаходиться за кордоном, отримує БПД своїх співробітників в дочірніх підприємствах на території України, проте порядок здійснення їх передачі, використання та знищення в разі звільнення співробітника в законі не прописаний.

Тут також важливим є наявність відповідної внутрішньої документації на підприємстві, проте в разі виникнення спору між громадянином України та іноземним підприємством керуватися доведеться лише ч. 3 ст. 29, яка передбачає, що передача персональних даних іноземним суб'єктам, здійснюється лише за умов забезпечення належного захисту персональних даних, за наявності відповідного дозволу та у випадках, встановлених законом або міжнародним договором України. Це положення, очевидно, потребує уточнення. Адже не зрозумілим залишається: хто саме має надати дозвіл в даному випадку – особа чи ДСЗПД? Яким саме має бути цей дозвіл? Які вимоги та порядок реєстрації БПД нерезидентами в Україні? Для уточнення даних

пунктів необхідна низка підзаконних актів, які б тлумачили певні положення закону.

Темою, яку жваво обговорювала аудиторія заходу за всіма фаховими напрямками, стали можливі скарги суб'єктів ПД у відповідні компетентні органи або майбутні судові позови в сфері захисту ПД. На сьогодні відсутня судова практика з даного напрямку. На підставі скарги ДСЗПД проводитиме перевірку володільців та (або) розпорядників баз персональних даних щодо дотримання ними вимог законодавства у сфері захисту персональних даних, в результаті якої буде надано припис на усунення порушень. В разі невиконання припису ДСЗПД складає адміністративний протокол, який потім передається до суду і вже в судовому порядку приймається рішення про накладення адміністративного стягнення, передбаченого Кодексом України про адміністративні правопорушення, на підставі якого володільцем бази персональних даних сплачується штраф.

Аналізуючи відповідальності за порушення в сфері захисту персональних даних, варто зауважити, що вона досить сувора, і це при тому, що закон на сьогодні має неоднозначні норми, недоопрацьованість та недосконалість окремих положень та потребує прийняття ще багатьох підзаконних нормативно-правових актів, які б деталізували і конкретизували його застосування. Тому юристи не радять недооцінювати можливі наслідки прийнятого закону: сумлінним підприємцям варто зареєструвати всі бази даних в ДСЗПД; дотримуватися порядку обробки персональних даних, в т.ч. отримання згоди суб'єкта на обробку його персональних даних.

У бізнес-колах неодноразово лунала думка про те, що введення в дію даного закону принесе підприємцям лише додаткову звітність, а реєстрація баз персональних даних може стати простим способом збору інформації контролюючими органами та певним інструментом застосування адміністративних санкцій до всіх суб'єктів, пов'язаних з ПД. Адже немає ніякої таємниці в тому, що найбільшою БПД абсолютно всіх фізичних осіб в країні володіє держава в особі податкової служби, пенсійного фонду, фонду соціального страхування, ДАІ, ЖЕКів, пошти, медичних установ та інших структур. Можливо показовим прикладом було б публічно заявити даним структурам про те, що вони зареєстрували свої БПД і гарантують громадянам України забезпечення захисту їх персональних даних.

Не зважаючи на певні проблеми, які в перспективі, маємо надію, будуть вирішені, Закон України «Про захист персональних даних» є

безсумнівним кроком наближення до стандартів ЄС. Проте адекватно оцінити його ефективність стане можливим лише після розробки та впровадження нормативних документів, що встановлюватимуть чіткий механізм його виконання.

Імовірний розвиток подій:

– Деякі експерти вважають, що закон може бути використаний недобросовісними особами, як дієвий механізм впливу на управлінські рішення в бізнес колах. Адже позапланова перевірка компанії може бути здійснена за умови подання скарги конкурентами, незадоволеними клієнтами, засновниками корпоративних конфліктів і т.д., до нового контролюючого, перевіряючого та караючого органу – Державної служби України з питань захисту персональних даних.

С. Ємельянов, мол. наук. співроб.

Плюси та мінуси нових змін до Податкового кодексу: чи стане малому бізнесу легше?

Підтримка малого бізнесу є запорукою сталого розвитку будь-якої країни. На цьому постулаті тримається економіка більшості розвинутих країн світу. Дрібні підприємці забезпечуючи стабільні податкові надходження, не чекають від держави робочих місць і соціальних видатків, дбають про себе самостійно.

У США дрібний бізнес дає 70 % усього ВВП. Аналогічна ситуація в ЄС. В Україні за даними Держкомстату, дрібний бізнес дає близько третини національного внутрішнього валового продукту, а за даними банківських установ складає менше 15 %, і останніми роками цей показник зменшується. Змінити ситуацію має документ, який Президент України підписав 18 листопада. А саме Закон № 4014-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності».

Рік тому на податковому майдані люди виступали проти скасування системи єдиного податку. Спочатку, розробники податкового кодексу хотіли, озброїти касовими апаратами торговців на ринках, планували отримувати від них звіти не тільки про доходи, а й видатки. За задумом, від цього державна скарбниця мала б отримати більше гро-

шей. Проте, нові правила додали деяких неочікуваних труднощів в роботі. Але, на думку багатьох експертів, підписаний Президентом Закон значно спростить життя дрібного бізнесу.

Документ набирає чинності 1 січня 2012 р. З цього часу спрощена система оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів господарювання встановлюватиметься виключно в умовах Податкового кодексу України.

Слід згадати, що цей Закон повторно, з урахуванням пропозицій Президента, було прийнято Верховною Радою України 4 листопада. Президент погодився підписати документ за умови вилучення абз. 2 пп. 15 п. 1 р. І цього Закону. Зазначеною нормою передбачалось встановлення нульової ставки ПДВ на всі операції з експорту зернових та технічних культур сільгоспідприємствами-виробниками та підприємствами, які безпосередньо придбали такі зернові культури у сільгоспідприємств-виробників.

Отже, Закон № 4014 встановлює 4 категорії платників. До першої відносяться фізичні особи-підприємці (ФОП), які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торгівельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню. Обсяг їх доходу протягом календарного року не перевищує 150 тис. грн Для таких підприємців встановлюється ставка податку в межах від 1 % до 10 % мінімальної заробітної плати.

Другу категорію складають підприємці, які здійснюють діяльність із надання послуг, зокрема, побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що впродовж календарного року вони не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними в трудових відносинах, одночасно не перевищує 10; обсяг доходу не перевищує 1 млн. грн Ставку визначає орган місцевого самоврядування в межах 2–20 % розміру мінімальної заробітної плати на 1 січня.

Третя категорія – це фізичні особи-підприємці, які протягом календарного року не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають із ними в трудових відносинах, одночасно не перевищує 20. Обсяг доходу, при цьому, не перевищує 3 млн грн. Ставка податку для таких платників буде відсотковою: 3 % доходу – у разі сплати ПДВ або 5 % доходу без сплати ПДВ.

І, нарешті, до четвертої категорії спрощенців належать юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової

форми, у яких середньооблікова кількість працівників не перевищує 50 осіб, а обсяг доходу – 5 млн. грн Ставки податку – 3 % доходу (у разі сплати ПДВ у загальному порядку) та 5 % доходу (без сплати ПДВ).

У разі перевищення суми доходу фізичні особи-підприємці сплачують із суми перевищення 15 % податку, а юридичні особи – за подвійною ставкою.

Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб-підприємців, які здійснюють господарську діяльність залежно від типу господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць. Законом також уточнено перелік видів діяльності на які не може поширюватися спрощена система оподаткування та не встановлено надбавки, що застосовується до фіксованих ставок податку за кожного найманого працівника фізичної особи.

Стосовно порядку переходу на спрощену систему оподаткування, у тексті Закону зазначено, що з 1 січня 2012 р. свідоцтво платника єдиного податку видаватиметься на необмежений період. Новостворені суб'єкти господарювання (фізичні та юридичні особи) можуть одразу перейти на спрощену систему оподаткування, якщо вони подадуть заяву до податкового органу до закінчення місяця, у якому відбулася реєстрація.

Що ж до платників податків і зборів на загальних підставах, то вони можуть прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування 1 раз протягом календарного року. Для цього необхідно, щоб платник податків протягом попереднього календарного року відповідав критеріям, встановленим для платників єдиного податку певної групи. Для переходу на спрощену систему оподаткування він має не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку кварталу подати заяву до податкового органу.

Суб'єкти господарювання, які були платниками єдиного або фіксованого податку, а також юридичні особи і фізичні особи – підприємці, які були платниками податків і зборів на загальних підставах, та прийняли рішення з 1 січня 2012 р. перейти на спрощену систему оподаткування і відповідають встановленим вимогам, мають подати відповідну заяву не пізніше 25 січня 2012 р.

Взагалі, новий Закон містить велику кількість цікавих положень. Серед них безперечно є корисні для підприємців нововведення але, на думку фахівців є і не зовсім зрозумілі моменти. Тому, детально дослідивши документ, викладені у ньому положення можна поділити на позитивну і негативну групи.

До позитивів безумовно слід віднести такі нововведення як запровадження безстрокового свідцтво платника єдиного податку (воно буде дійсним до переходу на загальну систему, або до анулювання чи припинення діяльності); часткове зняття обмеження щодо віднесення на витрати вартості придбання у платника єдиного податку товарів (робіт, послуг) у контрагентів – платників податків на загальній системі; скасування обов'язку доплати 50 % податку за найманих працівників; збільшення порогу доходів для застосування спрощеної системи: до 150 тис. грн для I групи, до 1 млн грн – для II групи та до 3 млн грн для III групи. Позитивно експертами оцінюється норма стосовно не включення до доходу підприємця-платника єдиного податку, отриманих такою фізичною особою пасивних доходів у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхових виплат і відшкодувань, а також доходів, отриманих від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності. Корисним також є дозвіл «спрощенцям» торгувати ПММ (паливно мастильними матеріалами) в роздріб ємностями до 20 л, що раніше було заборонено. Підприємцями-платниками єдиного податку I та II групи, позитивно оцінено можливість застосування спрощеної форми ведення книги обліку доходів – по підсумку за день діяльності. Раніше, як відомо, вимагалось здійснювати це по кожній операції.

До нововведень, що можуть викликати негативну реакцію, експерти відносять зокрема той факт, що зміни до спрощеної системи запроваджуються в надзвичайно короткі строки, – адже Закон № 4014-VI офіційно опубліковано тільки 24 листопада 2011 р. Така практика є порушенням принципів стабільності, за пп. 4.1.9 Податкового кодексу «зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки». Крім того Закон в кілька разів більший ніж Указ Президента «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності», а отже є складнішим для розуміння. Також, серед «неприємних» пунктів слід згадати ст. 120 ПКУ, де йдеться про застосування відповідальності за несвоєчасне подання звітності по підсумках кварталу – 170 грн, а повторно – 1020 грн та ст. 122 ПКУ, де запроваджена відповідальність за несвоєчасність сплати авансової суми єдиного податку – 50 % ставки за кожне порушення. З першого погляду непомітне нововведення, але воно в один момент може призвести до того, що не зданий звіт коштуватиме підприємцю більше тисячі гривень.

Також, не зручним є те, що в суму доходу включається вартість безоплатно отриманих товарів (послуг) і сума кредиторської заборгованості, по якій минув термін позовної давності. Таке нововведення пред'являє до підприємця нові вимоги: вести контроль усіх поставок на предмет їх оплати; по всіх придбань отримувати і зберігати первинну документацію про постачання і оплати; вести облік по датах виникнення кредиторської заборгованості; відслідковувати термін кредиторської заборгованості; по закінченню терміну давності включати кредиторську заборгованість в дохід; окремо вести облік безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг) і включати їх в дохід.

У кожного підприємця може виникнути така ситуація, коли придбаний товар залишається не сплаченим. Найчастіше, вигідно відстрочити дату оплати, користуючись «безвідсотковим кредитом». Завдяки нововведенням, тепер підприємцям доведеться вести окремих облік «безкоштовних товарів і відстрочених платежів». Особливо, болючою така ситуація може стати тоді, коли підприємець змінить систему оподаткування або припинить свою діяльність і раптово «отримає дохід».

Також, один з найголовніших негативних моментів, який слід виділити, полягає в затвердженні новим законом норми, яка зобов'язує всіх фізичних і юридичних осіб, які перебувають на спрощеній системі оподаткування при продажу товарів і послуг платникам ПДВ за останні 12 місяців понад 300 тис. грн реєструватися самим платниками ПДВ. Тобто, якщо підприємець на спрощеній системі оподаткування за будь-який період послідовних 12 місяців реалізував товару платникам ПДВ понад 300 тис. грн, то він зобов'язаний стати платником ПДВ. Багатьом підприємцям, які в 2012 р. доведеться перейти на загальну систему оподаткування, або зареєструватися до III категорії, потрібно буде в обов'язковому порядку проаналізувати обсяг продажів за останні 12 місяців з метою визначення необхідності постановки на облік як «платника ПДВ». Зазначена норма, по суті, може призвести до обов'язкової реєстрації платниками ПДВ підприємців середнього бізнесу. Ситуація загрожує двома мінусами: сплатою «зайвого податку», за ставкою 20 % і необхідністю залучення бухгалтера для ведення обліку та звітності з ПДВ».

Експерти новий закон коментують по-різному:

П. Мокрій, голова тернопільського осередку всеукраїнського руху «Вперед!»: – «Найширша група підприємців – друга. Її рівень річного доходу обмежили мільйоном. Хоча я з однодумцями подавав розробникам того законопроекту свої розрахунки. Якщо мати

10 працівників, яким заплатити мінімум 1 тис. грн, податки, то вийде два мільйони. Я вже не говорю про прибуток підприємця, модернізацію виробництва чи оновлення торговельного обладнання, холодильників... Здоровий глузд підказував річний рівень доходу в розмірі 3 млн. грн Цим підприємців загнали в «тінь». Бо тепер вони платитимуть зарплату “у конвертах”, щоб не “світити” рівень доходів. Єдиний податок прив’язують до мінімальної зарплати. Вона росте і податок буде рости. Але рівень доходів стоятиме на місці. Це суперечить одне одному. Ще одне положення нового закону стосується ведення детального обліку доходів і витрат. Підприємець буде змушений наймати бухгалтера. Хвилює їх і те, що податківцям дозволили із 2012-го ходити на перевірки. Це потрібно, бо є різні підприємці... Але ті, хто сплачує податки, мали б спокійно працювати, а не постійно приймати перевіряючих. Щомісячне зростання єдиного податку, чіткий облік доходів і витрат, перевірки – це вже буде не спрощена система оподаткування. Її ускладнюють».

О. Кірш, шеф-редактор журналу «Бухгалтер», заслужений економіст України: «В цілому могло бути гірше. Відверто кажучи, багато підприємців чекали гіршого. На щастя, малий бізнес і єдиний податок не вбили. З гарного варто відзначити розширення меж єдиноподатників до 3 млн. Граничний оборот у юридичних осіб збільшено до 5 млн. Ставки ж при цьому практично які були, такі і залишилися. Інший великий плюс – що послуги приватних підприємців на єдиному податку підуть їх замовникам на витрати. Тобто скасували той пункт в Податковому кодексі, згідно з яким не можна було відносити послуги приватних підприємців на їхні витрати. Із поганого. Знайшли нові види діяльності, які заборонили. Зокрема, і для підприємців на єдиному податку, і для юросіб заборонили в добавок до того, що вже було, фінансове посередництво, управління підприємством, діяльність нерезидентів, для підприємців-фізосіб заборонили аудит, заборонили оренду земельних ділянок понад 0,2 га, житлових приміщень понад 100 “квадратів”, нежитлових приміщень – понад 300 “квадратів”».

В. Хомутич, голова комітету з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики прокоментував зміни до Податкового кодексу щодо спрощеної системи оподаткування таким чином: «Зміни до кодексу набувають чинності з 1 січня 2012 р. Безумовно, вони є сприятливими для підприємців, які сплачують фіксований податок. Більше того, вони відкривають нові можливості для розвитку малого бізнесу.

Сьогодні підприємці, які торгують на ринку, і не мають найманих працівників, мають дохід 119 тис. грн на рік, сплачують фіксований податок у розмірі 100 грн. Згідно з новим законом, річний дохід для них підвищується до 150 тис. грн, ставка оподаткування не змінюється і становить від 1 до 10 відсотків від заробітної плати (10–100 грн).

Водночас, за новим законом, вони можуть перейти на наступну ставку від 2 до 20 відсотків розміру мінімальної зарплати (20–200 грн) з річним доходом 1 млн грн.

Отже, новий закон – це крок уперед у порівнянні з діючою системою оподаткування. Адже він дозволяє застосовувати спрощену систему протягом року у разі перевищення обсягів доходу, встановленого для відповідної групи платників єдиного податку. Хотів би нагадати, що за Указом Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів підприємницької діяльності», який припиняє діяти з 1 січня наступного року, в разі перевищення обсягу доходу підприємець мав перейти на загальну систему оподаткування».

Отже, проаналізувавши новий закон та коментарі експертів можна зробити висновок, що суперечки з приводу ефективності документу будуть вестися ще дуже довго. Але підприємцям від цього легше не буде. Певним чином цей закон задовольнив вимоги представників малого бізнесу а отже, частина з них може сприймати його як своєрідний подарунок «під ялиночку».

Але після більш детального вивчення документу стають помітними також і деякі «неприємні дрібниці». І наскільки дрібними виявляться ці «неприємні дрібниці» і нововведення? На це питання кожен підприємець зможе дати відповідь самостійно у процесі своєї роботи.

НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Верховная Рада Украины отказалась рассматривать проект закона «Об установлении прожиточного минимума и минимальной заработной платы» относительно увеличения их размеров.

В частности, законопроектом предусматривалось установить в 2012 г. прожиточный минимум на одного человека в расчете на месяц в размере с 1 января 2012 г. – 1430 грн, с 1 апреля – 1458 грн, с 1 октября – 1494 грн, с 1 декабря – 1525 грн, и для тех, кто относится к основным

соціальним і демографічним групам населення. В частині, для дітей в віці до 6 років: с 1 січня 2012 г. – 1306 грн, с 1 квітня – 1331 грн, с 1 жовтня – 1365 грн, с 1 груддя – 1392 грн; дітей в віці від 6 до 18 років: с 1 січня 2012 г. – 1563 грн, с 1 квітня – 1595 грн, с 1 жовтня – 1635 грн, с 1 груддя – 1667 грн; для робоспособних осіб: с 1 січня 2012 г. – 1506 грн, с 1 квітня – 1536 грн, с 1 жовтня – 1576 грн, с 1 груддя – 1606 грн; осіб, втративших робоспособність: с 1 січня 2012 г. – 1200 грн, с 1 квітня – 1222 грн, с 1 жовтня – 1254 грн, с 1 груддя – 1280 грн.

Також пропонувалося встановити в 2012 г. такий розмір мінімальної зарплатної плати: с 1 січня 2011 г. – 1506 грн, с 1 квітня – 1536 грн, с 1 жовтня – 1576 грн, с 1 груддя – 1606 грн (*Нардепы отказались увеличивать размер прожиточного минимума // (http://censor.net.ua/news/192048/nardepy_otkazalis_uvelichivat_razmer_projitochnogo_minimума. – 2011). – 21.12).*

***

Верховная Рада Украины приняла в целом правительственный законопроект о развитии и государственной поддержке малого и среднего предпринимательства в Украине. За відповідний закон проголосували 230 народних депутатів з мінімально необхідних 226.

Так, згідно закону, метою державної політики в сфері розвитку малого і середнього підприємництва є створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього підприємництва, стимулювання інвестиційної і інноваційної активності суб'єктів малого і середнього підприємництва, забезпечення зайнятості населення шляхом підтримки підприємницької ініціативи громадян.

Основними видами фінансової державної підтримки є: частинна компенсація процентних ставок по кредитах, які надаються на реалізацію проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва, частинна компенсація лізингових, факторингових платежів і платежів за користування гарантіями, надання гарантії і поручительства по кредитах суб'єктів малого і середнього підприємництва, надання кредитів, в тому числі мікрокредитів, для початку і ведення власного бізнесу, надання заборів на придбання і впровадження нових технологій, компенсація витрат на розвиток

кооперації між суб'єктами малого і середнього підприємництва і крупними підприємствами, фінансова підтримка впровадження енергозберігаючих і екологічно чистих технологій, інші види не забороненої законодавством фінансової державної підтримки (*Верховна Рада ввела спрощену систему оподаткування для малого і середнього бізнесу // (http://news.eizvestia.com/news_economy/full/verhovnaya-rada-vvela-uproshhennuyu-sistemu-nalogooblozheniya-dlya-malogo-i-srednego-biznesa). – 2011. – 22.12).*

***

Верховна Рада України сьогодні проголосувала за скасування ряду пільг для народних депутатів України. Перед голосуванням законопроектів про державний бюджет на 2012 рік в цілому голова ВР В. Литвин озвучив пропозицію доповнити заключні положення документа пунктом про обмеження пільг для народних депутатів.

В частині, скасовано дію:

– ст. 20 стосовно виплат колишнім депутатам матеріальної допомоги в розмірі зарплатної плати працюючого депутата на період його працевлаштування і 50% зарплатної плати в разі його працевлаштування;

– ч. 5 стосовно виплати матеріальної допомоги на оздоровлення в розмірі подвійної місячної зарплатної плати;

– ч. 8 стосовно виплати грошової допомоги в розмірі 12 місячних посадових окладів працюючого народного депутата в разі виходу на пенсію;

– третє пропозиція абзаца 7-го ч. 12 стосовно права безкоштовного проїзду на території України один раз за рік залізничним, водним, повітряним або автомобільним транспортом народному депутату, який вийшов на пенсію;

– перше пропозиція абзаца 9-го ч. 12 стосовно забезпечення після виходу на пенсію путівками на лікування, забезпечення транспортом для поїздки в лікарню, поліклініку або інших потребностей в зв'язі з потребою в лікуванні або оздоровленні;

– абзац перший ч. 13 ст. 21 стосовно права народного депутата України в разі досрочного припинення повноважень Верховною Радою України на отримання одноразової грошової допомоги в трікратному розмірі його місячної зарплатної плати і на безкоштовний проїзд і перевіз майна з місця проживання народного депутата і членів його родини;

- ст. 23 касательно права на бесплатный проезд ручного багажа в границах норм ручного багажа и бесплатная парковка автомобиля;
- ч. 5 и ч. 6 ст. 30 касательно обязательного государственного страхования жизни и здоровья народного депутата;
- ч. 7 ст. 33 касательно обеспечения путевками санаторно-курортного лечения;
- ч. 6 ст. 34 касательно выплат помощнику-консультанту народного депутата Украины одноразовой денежной помощи в размере трехмесячной заработной платы в случае увольнения на основании досрочного прекращения полномочий народного депутата;
- ст. 35 касательно выплаты одноразовой денежной компенсации расходов на создании надлежащих жилищных условий (***ВР отменила ряд льгот для народных депутатов // (<http://www.rbc.ua/rus/top/show/vr-otmenila-ryad-lygot-dlya-narodnyh-deputatov-22122011192800>). – 2011. – 22.12).***

***

Верховная Рада приняла инициированный депутатами от ПР закон о повышении ставок акцизов, платы за пользование недрами, экологических налогов и различных сборов на 8,9–11,3 %.

Принятый закон направлен на обеспечение соответствия размеров ставок налогов и сборов инфляционным процессам в экономике и возможностью получения дополнительных поступлений в государственный бюджет Украины, что соответствует прогнозным уровням роста продовольственных и промышленных цен.

Закон поддержали 239 депутатов при необходимом минимуме 226.

Ставки предлагается проиндексировать по таким налогам и сборам: акцизный налог, сбор за первую регистрацию транспортного средства; экологический налог, плата за пользование недрами для добычи полезных ископаемых, плата за пользование недрами в целях, не связанных с добычей полезных ископаемых; налог за земельные участки, нормативная денежная оценка которых не проведена, сбор за пользование радиочастотным ресурсом Украины; сбор за специальное использование воды, сбор за специальное использование лесных ресурсов.

В частности, ставки акцизного налога, сбора за первую регистрацию транспортного средства, экологического налога, налога на земельные участки (без нормативной денежной оценки) и сбора за пользование радиочастотным ресурсом повышаются на 8,9 % – прогнозный уровень инфляции в 2011 г.

Ставки плати за пользование недрами, сбора за специальное использование воды и лесных ресурсов увеличиваются на 11,3 % – прогнозный уровень роста цен в промышленности в 2011 г.

Как сообщалось, такой же законопроект правительство вносило в парламент в начале июня, однако тогда депутаты его отклонили (*С подачи ПР парламент повысил ряд налогов. Среди них сбор за регистрацию авто и дань за землю // (http://censor.net.ua/news/192183/s_podachi_pr_parlament_povysil_ryad_nalogov_sredi_nih_sbor_za_registratsiyu_avto_i_dan_za_zemlyu). – 2011. – 22.12).*

***

Верховная Рада приняла за основу закон, который списывает долги на сумму 1,9 млрд грн государственных предприятий оборонно-промышленного комплекса (ОПК), в том числе казенных предприятий, которые включены в состав Государственного концерна «Укроборонпром».

За проект закона № 9346 депутата от Партии регионов В. Забарского в первом чтении проголосовали 249 депутатов.

Как заявил с трибуны парламента глава парламентского комитета по вопросам национальной безопасности и обороны А. Гриценко, этот законопроект потакает безответственности конкретных руководителей предприятий. При этом он отметил, что комитет отклонил законопроект.

Общая сумма списываемой задолженности составляет 1,9 млрд грн, в том числе:

– 248,6 млн грн – задолженность перед государственным бюджетом;

– 366,1 млн грн – задолженность перед государственными целевыми фондами;

– 146,3 млн грн – задолженность за коммунальные услуги;

– 1 млрд 054,5 млн грн – задолженность по банковским кредитам.

Кроме того, законопроект предполагает установление моратория на открытие производства по делу о банкротстве предприятий оборонно-промышленного комплекса и осуществление принудительной реализации имущества указанных предприятий сроком на три года со дня вступления в силу данного закона. Закон вступает в силу со дня опубликования (*Оборонным предприятиям Рада списала долги до 2 млрд грн // (http://news.eizvestia.com/news_economy/full/oboronnyim-predpriyatiam-rada-spisala-dolgi-do-2-mlrd-grn). – 2011. – 22.12).*

***

Верховная Рада Украины приняла в целом как закон правительственный законопроект, предусматривающий внесение изменений в украинское законодательство относительно прав инвалидов с целью приведения к международным стандартам.

Так, закон (№ 8315 от 31.03.2011 г.), инициированный Кабинетом Министров Украины, дополняет закон Украины «Об основах социальной защищенности инвалидов в Украине» новыми определениями: «дискриминация» по признаку инвалидности; «универсальный дизайн» и «разумное приспособление».

Кроме того, предлагается в частности: определить в новой редакции понятие «инвалидность» и «инвалид» исходя из социальной, а не с медицинской модели инвалидности; предусмотреть, что государство способствует развитию жестового языка; расширить и конкретизировать объекты, к которым должен быть обеспечен беспрепятственный доступ инвалидов; предусмотреть ответственность физических и юридических лиц за нарушение требований законодательства в сфере социальной защиты инвалидов; определить функции лечебно-консультативных комиссий лечебно-профилактических учреждений; ввести к участникам реабилитационного процесса переводчиков жестового языка.

Согласно ст. 2 законопроекта, инвалидом «является лицо с устойчивыми физическими, психическими, интеллектуальными или сенсорными нарушениями, обусловленными заболеванием, следствием травм или врожденными пороками, которые мешают ее эффективному участию в жизни общества наравне с другими гражданами».

Инвалидность – мера потери здоровья в связи с устойчивыми физическими, психическими, интеллектуальными или сенсорными нарушениями, которые мешают лицу принимать эффективное участие в жизни общества наравне с другими гражданами.

Дискриминация по признаку инвалидности запрещается.

По мнению авторов, принятие акта позволит усовершенствовать национальное законодательство в соответствии с международными стандартами, что улучшит жизнедеятельность инвалидов (*ВР приняла закон, определяющий понятия «инвалидность» и «инвалид» // (<http://job.ukr.net/news/vr-prinjala-zakon-opredeljajuwij-ponjatija-invalidnost-i-invalid>). – 2011. – 22.12).*

***

Проект новой редакции Закона Украины «О высшем образовании» будет зарегистрирован в Верховной Раде в ближайшее время. Об этом сообщил председатель Комитета науки и образования парламента М. Луцкий.

«263 народных депутата сегодня поддержали меня и проголосовали за отзыв проекта закона «О высшем образовании» под редакцией Ю. Мирошниченко. Сейчас мы в оперативном режиме регистрируем проект закона «О высшем образовании», внесенный на рассмотрение ВРУ Кабинетом Министров Украины, над которым около 9 месяцев работали педагоги совместно со студенческой и международной ответственностью, и принимаем его как неотложный», – отметил политик.

По его словам, этот закон значительно расширяет автономию высших учебных заведений и позволяет приблизить украинское образование к европейским стандартам.

М. Луцкий также отметил, что система высшего образования Украины является динамичной, вследствие чего увеличивается возможность получения знаний для все большего количества молодежи. «Опираясь на выводы, приведенные в докладе программы развития ООН, высшее образование Украины делает системные шаги вперед. В частности, вступление в высшие учебные заведения для сельской молодежи в Украине является не менее доступным, чем для городской. Дети из сел имеют возможность выбора как будущей профессии так и учебного заведения», – народный депутат.

По его словам, оценка специалистов ООН свидетельствует об эффективности образовательных реформ. «Это означает, что мы делаем правильные шаги», – подчеркнул депутат.

Напомним, Верховная Рада отозвала законопроект «О высшем образовании». За соответствующее решение проголосовали 263 народных депутатов (***В Раде регистрируют новый закон о высшем образовании // (http://glavcom.ua/news/65259.html). – 2011. – 22.12).***

***

Верховная Рада Украины продлила мораторий на продажу земли сельхозназначения до 1 января 2013 г.

За соответствующий закон о внесении изменений в раздел X переходных положений Земельного кодекса Украины относительно запрета на отчуждение и изменение целевого назначения сельскохозяйственных земель № 9586 в целом проголосовало 275 кар-

точек народных депутатов (*Рада продлила мораторий на продажу сельхозземель // Мелитопольские ведомости*(<http://www.mv.org.ua/?news=30847>). – 2011. – 20.12).

***

Верховная Рада запретит проверки СМИ на период избирательной кампании. За принятие за основу соответствующего постановления проголосовали 287 народных депутатов (*Верховная Рада запретит проверки СМИ на время парламентских выборов // Ракурс-плюс*(<http://rakurs.pl.ua/novosti-luganska-i-luganskojj-oblasti/103544-verkhovnaja-rada-zapretit-proverki-smi.html>). – 2011. – 20.12).

***

Верховная Рада приняла в первом чтении проект Закона «О внесении изменений в ст. 122 Кодекса Украины об административных правонарушениях относительно ужесточения ответственности водителей транспортных средств за нарушение правил движения и остановки на полосе для маршрутных транспортных средств» (№ 9028).

За данное решение проголосовали 268 из 323 народных депутатов, зарегистрированных в сессионном зале.

Предусмотрено, что не предоставление преимущества маршрутным транспортным средствам, в том числе нарушения правил движения и остановки на полосе для маршрутных транспортных средств, а также нарушения правил остановки, стоянки, создающие препятствия дорожному движению или угрозу безопасности движения, влекут за собой наложение штрафа в размере от 30 до 40 необлагаемых налогом минимумов доходов граждан (*Автомобилистов ожидает «кабала маршрутичков» // Репортер*(<http://www.reporter.com.ua/news/m03/>). – 2011. – 21.12).

***

Верховная Рада приняла законопроект № 9535 который предусматривает, что судебные решения по гражданским и хозяйственным спорам можно пересматривать по вновьявленным обстоятельствам только в течение трех лет после вступления в силу этих решений.

После этого судебные вердикты приобретают тотальный иммунитет, на который никто не в силах будет повлиять – на

территории Украины их будет запрещено пересматривать. Даже если в рамках решений по гражданским делам со временем будет выявлено, что определенные правовые действия совершались под воздействием насилия или обмана.

О многом говорит и краткая, но весьма красноречивая история законопроекта № 9535 – он, кажется, имеет все признаки законодательной инициативы, в скорейшем и незаметном принятии которой крайне заинтересованы высокопоставленные лица во власти.

В частности, обращает на себя внимание скорость продвижения документа через Верховную Раду – только лишь 6 декабря он был зарегистрирован в парламенте, а уже 7 декабря комитет по правосудию одобрил его принятие в первом чтении. Однако 20 декабря законопроект был принят не только в первом чтении, но и обрел статус закона.

При этом В. Писаренко в своем выступлении обмолвился о неких «технических правках», вследствие чего на текущий момент сложно предполагать, в каком именно виде и с какого масштаба «техническими правками» документ уйдет на подпись президенту.

Для понимания происходящего следует задать ключевой вопрос: кому выгодна стабильность судебных решений такого рода, как это прописано в законопроекте № 9535? С одной стороны, уровень правосудия от этого вряд ли улучшится – судебные решения выносят судьи, которые далеко не безгрешны в принципе, а в Украине – безгрешны в особенности.

С другой стороны, совершенно непонятно, какую выгоду от новых правил игры в судах получают миллионы простых граждан, не имеющих в своих руках мощных властных рычагов влияния, в том числе – на законодательство и судебную систему. Вряд ли являются особым секретом те имущественно-правовые реалии, ставшие обыденными в последние годы в Украине. В стране, где силовое отчуждение собственности, именуемое рейдерством, достигло масштабного размаха, даже думать страшно о введении фактически полной неприкосновенности судебных решений. Особенно если учесть, что именно суды выступали и выступают рейдерским тараном в значительном количестве имущественных споров. Из-за этого в Украине чуть ли не обыденными становятся ситуации, когда недвижимость, земля, корпоративные права и т. п. передаются из рук в руки, а первоначальные хозяева об этом годами могут даже не догадываться.

Таким образом, можно лишь предположить, что законопроект № 9535 однозначно хорошо защитит право собственности тех людей,

которые незаконным или даже преступным путем заполучили себе некую собственность посредством судебных решений. Ведь если в течение трех лет на это никто не обратит внимание, то по прошествии этого срока упомянутые выше люди смогут спать совершенно спокойно – законным путем их достать уже никто не сможет.

Вообще, по прочтении законопроекта № 9535 создается (естественно, ложное) впечатление, что серьезная фигура/фигуры в рядах нынешней власти обожглась с судебным решением/решениями по крупнокалиберным имущественным спорам, к принятию которых она была причастна, но потом проморгала их пересмотр не в свою пользу.

Помимо этого, вполне уместно и иное предположение – новый закон, кажется, можно применить для ревизии всех судебных решений по имущественным вопросам за годы существования независимой Украины. Те, что выгодны, будут оставлены в силе и обретут тотальную неприкосновенность. Те, что невыгодны, будут пересмотрены и со временем также обретут тотальную неприкосновенность (*Peйдеp-ctbo в законе // Четверта Влада (<http://4vlada.net/vlast/reiderstvo-v-zakone>). – 2011. – 22.12).*

***

Верховная Рада Украины приняла в целом закон, разрешающий НБУ заниматься деятельностью, связанной с разведкой, добычей, производством драгоценных металлов и первоочередной скупкой лома драгоценных металлов с целью пополнения золотовалютных резервов. За законопроект № 9440 «О внесении изменений в некоторые законы Украины» (относительно отдельных вопросов деятельности Национального банка) проголосовало 266 народных депутатов при минимально необходимых 226 голосах, передает корреспондент «Нового Региона».

Глава профильного Комитета ВРУ В. Хомутынник объяснил, что теперь Нацбанк Украины сможет осуществлять собственную добычу золота для пополнения золотовалютных резервов.

«У нас есть, где добывать золото, и банк таким образом пополнит свои резервы. Это улучшит платежный баланс и увеличит золотовалютные резервы. А на прошлой неделе мы приняли еще два закона. Первый дает возможность рассчитывать по внешнеэкономическим операциям в национальной валюте, что усилит гривну, ведь такая норма действовала только со странами СНГ. А второй закон предусматривает, что государство может выдавать

облигации внешнего государственного займа, номинированные в валюте... И уже есть очередь желающих получить такие ОВГЗ», – добавил В. Хомутынник.

В свою очередь, экономисты напоминают, что Нацбанк ежемесе-чно вынужден тратить порядка 1,5 млрд долл. из золотовалютных резервов на удержание курса гривны. Так, экономист Э. Найман объяснил, что с такими темпами золотовалютные резервы с 37 млрд долл. очень быстро могут «похудеть» до «критических» 17 млрд долл.

С этим согласны и в парламенте. В частности, народный депутат из оппозиционной фракции НУ – НС, экономист К. Ляпина считает, что такая политика Нацбанка уже привела к тому, что Украина как минимум дважды пережила технически дефолт. А предоставление Нацбанку возможности добывать золото – это чисто «украинский вариант выхода из ситуации», ведь такой практики нет нигде в мире. Однако, по ее прогнозам, в условиях высокой цены на российский газ, долго искусственно удерживать курс гривны не удастся. И добыча золота Нацбанком вряд ли предотвратит падение гривны до отметки как минимум 10 грн за 1 долл. в ближайшей перспективе (*Нацбанк Украины будет добывать золото, чтобы удержать гривну от краха // Новый Регион (<http://www.nr2.ru/kyiv/364933.html>). – 2011. – 22.12).*

***

В Украине запретили рекламу лекарственных средств, применение и продажа которых разрешается только по рецепту врача.

По закону, разрешается реклама лекарственных средств, которые отпускаются без рецепта врача и не внесены в перечень запрещенных к рекламированию лекарственных средств.

Решать, какие лекарства запрещено рекламировать, будет центральный орган исполнительной власти в области здравоохранения.

Решение об отнесении лекарственного средства к лекарственным средствам, рекламирование которых запрещено, принимается при государственной регистрации (перерегистрации) лекарственного средства с внесением соответствующей информации в Государственный реестр лекарственных средств (*Депутаты ввели запрет на показ рекламы лекарств, отпускаемых по рецепту // Молодогвардеец (<http://mgm.com.ua/modules.php?name=News&file=article&sid=3789>). – 2011. – 20.12).*

***

Народний депутат Ю. Полунеев от Партии регионов зарегистрировал новый законопроект, согласно которому банкам предоставляется право взимать штраф с заемщиков за досрочное погашение кредита. Размер такой компенсации не может превышать 0,5 % суммы досрочного возврата, если он осуществляется менее чем за год до планового срока погашения кредита, и 1 % – если этот период превышает один год.

Речь идет почти о всех типах розничного кредитования: от ипотеки до мелких кредитов на покупки, за исключением, пожалуй, карточных ссуд.

Теперь же кредитор вообще не имеет право установить какую-либо дополнительную плату, связанную с досрочным погашением кредита.

Как сообщалось, по разным оценкам уровень проблемной задолженности украинцев перед коммерческими банками составляет от 35 до 40 %.

Больше задолженности по кредитам в восточных областях: Донецкая, Харьковская области и юг Украины. На западе ситуация иная, потому что люди там предпочитают уезжать на заработки (*Украинцев хотят штрафовать за досрочное погашение кредитов // Высокий вал (<http://val.ua/politics/32618.html>). – 2011. – 21.12).*

ВІДГУКИ

Закон України «Про Державний бюджет України на 2012 рік»

Верховна Рада ухвалила державний бюджет України на 2012 р. За це проголосували 250 народних депутатів із 357 зареєстрованих.

Не голосували у повному складі фракції «БЮТ-Батьківщина» та КПУ.

Раніше ухвалити в другому читанні та в цілому законопроект про держбюджет рекомендував парламентові профільний комітет.

Підготовлений Кабміном до другого читання проект держбюджету передбачав доходи 332,821 млрд грн і видатки 358,050 млрд грн Доходи загального фонду держбюджету передбача-

лися на рівні 288,177 млрд грн, видатки – 312,814 млрд грн, доходи спеціального фонду держбюджету – 44,644 млрд грн, видатки – 45,236 млрд грн.

Граничний дефіцит бюджету уряд запропонував затвердити на рівні 25,129 млрд грн, зокрема дефіцит загального фонду держбюджету – 21,245 млрд грн, спеціального фонду – 3,885 млрд грн.

За скоригованим консервативним сценарієм приріст ВВП у 2012 р. складатиме 3,9 %, а номінальний ВВП становитиме 1,5 трлн грн.

Крім того, у проект закладено наявну нині ціну на російський газ. На початку засідання Кабінету Міністрів Прем'єр-міністр М. Азаров заявив, що після його консультацій із Президентом В. Януковичем вони вирішили не ставити бюджетний процес у залежність від досягнення домовленостей із Росією.

Водночас міністр фінансів України Ф. Ярошенко підтвердив заяву Партії регіонів щодо того, що протягом двох місяців після прийняття бюджету він буде переглянутий з урахуванням нової ціни на газ. Також, за словами міністра, в проект бюджету не включені національні проекти.

Віце-спікер М. Томенко:

«Нинішнім держбюджетом скасовуються майже всі пільги народним депутатам і залишаються тільки витрати на зарплату і незначні витрати на транспорт.

Разом з тим, на утримання секретаріату Кабінету Міністрів виділено 278 млн, що на 23 млн більше, ніж було в першому читанні, на обслуговування діяльності президента додали ще 7,5 млн. Також збільшення стосується державної судової адміністрації, міністерства внутрішніх справ та інших органів влади».

Народний депутат (ПР) В. Лук'янов:

«Ціна для України на рівні 416 дол. є корупційною і грабіжницькою. Це не ринкова ціна. І саме через її високу вартість ми змушені деякі макроекономічні показники бюджету розглядати в більш жорсткому, консервативному варіанті».

Народний депутат від БЮТ, міністр фінансів «тіньового уряду» А. Сенченко:

«У бюджеті закладено явне відставання соціальних виплат від зростання цін, навіть від тих, що уряд визнає. Крім того, наскільки регулярно будуть виплачуватися зарплати – це велике питання. На сьогодні у казначействі зупинений ряд виплат, у тому числі і шахтарям.

...На сьогодні державний бюджет України перебуває у стані технічного дефолту. Це не визнають, але це факт».

Народний депутат А. Гриценко:

«Протести Азаров призупинив підписанням меморандумів з провальними керівниками організацій афганців та чорнобильців. Пунктом першим тих меморандумів Кабмін зобов'язався не змінювати закони про пільги і соціальної допомоги, – і тут же, внесенням проекту бюджету, Азаров з Тігіпком порушили це зобов'язання».

Народний депутат, представник фракції «Наша Україна – Народна самооборона» В. Кириленко:

«Не підтриманий парламентом законопроект № 9127 «Про гарантії з боку держави щодо виконання судових рішень», що передбачає фактичне скасування пільг 16 категорій громадян і передачу права розпоряджатися їхнім розподілом Кабінету Міністрів, реалізований в перехідних положеннях бюджету-2012.

Цей закон «перекочував» у перехідні положення (бюджету-2012 – ред.). І Кабмін буде визначати, які засоби, яким чином і коли буде людям виплачувати. 13 законів зупинено у своїй дії».

Член бюджетного комітету, лідер партії «Українська платформа – Собор» П. Жебрівський:

«У перехідних положеннях передбачено, що соціальні витрати будуть виконувати по мірі можливості, тобто, за наявності ресурсів. І це буде визначати особисто Кабінет Міністрів. Тобто, той нещасний закон (щодо скасування пільг чорнобильцям, афганцям і дітям війни – ред.), фактично вписали в перехідні положення проекту Держбюджету-2012».

Народний депутат України (НУ – НС) В. Ар'єв:

«Цікаве спостереження з бюджету-2012. На МВС, Генпрокуратуру, Міноборону та СБУ – силовий блок – виділено 36,6 млрд грн. На всі – абсолютно все – освіту, науку, медицину, культуру, молодь і спорт – 37,3 млрд грн. Усі ознаки поліцейської держави. При цьому Рада навіть не дискутувала навколо бюджету – ні в профільному комітеті, ні (майже) в залі. Парламент перетворився на схвалювальну ширму для Януковича і Ко.

Проаналізувати документ у депутатів не було можливості. Якщо за один день проект у другому читанні надходить у ВР, комітет (де основні баталії зазвичай) формально затверджує його без обговорення, а зал голосує. Опозиція не мала можливості навіть проаналізувати документ. Хіба поверхово. Були порушені всі норми бюджетного процесу».

***Народний депутат, член фракції «БЮТ – Батьківщина»
В. Яворивський:***

«Во время принятия бюджета было совершено небольшое шулерство. И мне очень досадно, что это сделал председатель украинского парламента.

...В Верховной Раде уже полтора года лежит мой законопроект относительно сужения льгот депутатов. Этот законопроект многострадальный... Я просил каждый раз на Согласительном совете поставить этот законопроект, поскольку на сегодняшний день мы имеем феодальные льготы... Поэтому вчера с голоса было заявлено о том, что сокращаются депутатские льготы, но только лишь на один год. Так почему не поставили мой законопроект? Мы не голосовали за Госбюджет на 2012 г. потому, что В. Литвин поставил это в одном пакете, во взрывпакете, я бы его так назвал. Я хочу, чтобы все знали – наша фракция за реальное сокращение депутатских льгот. Поэтому на следующей сессии мы добьемся, чтобы вы поставили этот законопроект на голосование».

В свою очередь, спикер парламента В. Литвин подтвердил, что, действительно, бюджетом приостанавливаются льготы для депутатов лишь на год.

***Народний депутат, Фракція «БЮТ – Батьківщина»
А. Павловський:***

«С принятием госбюджета-2012, власти нарушили свои договоренности с протестующими – чернобыльцами и афганцами, – которым они обещали, что нормы закона об ограничении социальной помощи и льгот не будут приняты. Однако, в заключительных положениях бюджета все эти нормы переписаны слово в слово, льготы прекращаются, а правительству предоставляется полномочия по их назначению.

...Состоялось прямое нарушение Конституции, поскольку размеры социальных выплат определяются законами Украины, а не правительством в ручном режиме.

...Законом о госбюджете нельзя прекращать нормы действующих законов, и поэтому как только этот документ будет подписан, оппозиция обратится в Конституционный суд».

Народний депутат від КПУ А. Олександрівська:

«Влада очікує дефіцит на рівні більш, ніж 100 млн грн в 2012 р. Ця цифра свідчить про те, що, в першу чергу, від нього постраждають прості українці.

...Потрібно думати, як державі заробляти гроші, щоб його покрити не за рахунок скорочень соціальних виплат людям, а за рахунок зростання економіки».

Економіст МЦПД А. Жолудь:

«Якщо ми говоримо про показники реального ВВП та інфляції, то вони близькі до результатів, до яких прийшли наші фахівці (аналітики Міжнародного центру перспективних досліджень – ред.). Але, за нашими оцінками, номінальний ВВП виходить на 50 млрд грн менше. ...У світлі цього буде значно складніше зібрати ту суму податків і зборів, на яку розраховує Кабмін.

...Дефіцит, швидше за все, буде витримуватися, але у середині поточного року можливе його збільшення, якщо влада вирішить збільшити соціальні виплати перед виборами».

Заява партії «Батьківщини»:

«Янукович сприймає державу як свій приватний особняк – велике Міжгір'я. Саме тому пріоритетом так званого бюджету-2012 є першочергове задоволення фінансових потреб і невгамовних апетитів Президента».

У «Батьківщині» обурені, що документ був прийнятий «без обговорення, без дискусії, без врахування пропозицій опозиції».

Справжнє гасло В. Януковича – «Багаті стають ще багатшими, а бідні – ще біднішими». Така мета і бюджету-2012».

Ведущий експерт по вопросам социальной политики Центра им. Разумкова П. Розенко:

«Фактически отменяются льготы, которыми депутат не пользовались. Когда Вы в последний раз видели депутата в трамвае? Обратите внимание и на то, что после отмены льгот суммарные расходы на содержание Верховной Рады не уменьшаются.

...Все сделано только для того, чтобы любая критика оппозиции нынешнего бюджета сводилась к упреку – «они за отмену льгот депутатам не голосовали». Эта технология начала использоваться спустя десять минут после бюджетного голосования.

А то, что никакой отмены льгот и не было (или эта экономия не сравнится с новыми добавками в бюджет) никому не расскажут».

Законопроект «Про засади державної мовної політики»

Зареєстрований народними депутатами від Партії регіонів С. Ківаловим та В. Колесніченком у Верховній Раді законопроект «Про засади державної мовної політики», що передбачає використання регіональних мов або мов меншин нарівні з державною був розкритикований у висновках Венеціанської комісії».

Зокрема, зазначається, що у законопроекті про засади державної мовної політики недостатньо гарантій використання та захисту української мови.

Голова відділу демократичних інституцій та фундаментальних прав Венеціанської комісії Артеміда – Т. Кіска:

«Одна із слабких сторін нинішнього проекту – які гарантії для забезпечення належного рівня використання та захисту української як державної мови. Тому Комісія вважає, що необхідно щось зробити для того, щоб забезпечити цей баланс не лише на папері, хоча й на папері ще потрібно змінити окремі речі, але й як це зробити на практиці.

Залишається питання, наскільки, враховуючи специфічну ситуацію в Україні, достатніми є гарантії в нинішньому проекті закону для консолідації української мови як єдиної державної, та щодо її ролі, яку вона має відігравати в українському суспільстві».

Комісія знову закликала до чесного балансу між захистом прав меншин з одного боку та збереженням державної мови як засобу інтеграції в суспільстві з іншого.

Тим часом Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України вилучило із зовнішнього незалежного тестування у наступному році твори про Голодомор. Зокрема, із тестів вилучено, зокрема, раніше обов'язкові твори Уласа Самчука «Марія» та Василя Барки «Жовтий князь».

Письменниця О. Забужко:

«Це манера кишенькового злодія-“тихушніка”, який орудує тихцем (а це взагалі стиль роботи нашого міністра освіти Д. Табачника), і як мавпа з годівнички тягає банани, так він по клаптику тягає в молоді ті складові української ідентичності і самосвідомості, які дражнять “руській мір”».

Член Громадського комітету із вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932–1933 рр. в Україні В. В'ятрович:

«Вилучено саме твори, які не просто є зразками високохудожньої літератури, а присвячені одній із найбільших трагедій українців – Голодомору. Це є свідченням цілеспрямованої державної політики і продовженням спроб Д. Табачника приховати сторінки української історії».

Закон України «Про вибори народних депутатів України»

На думку Ради Європи, український парламент не дослухався рекомендацій Венеціанської комісії та схвалив досить суперечливий Закон про вибори. Експерти цієї організації шкодують, що Україна почала та не завершила роботу над Єдиним виборчим кодексом.

Парламентська асамблея Ради Європи:

«Вітаючи те, що багато наших попередніх зауважень було враховано, Асамблея висловлює жаль, що її головні рекомендації – прийняття Виборчого кодексу і запровадження пропорційної виборчої системи з відкритими регіональними списками – були проігноровані».

Народний депутат от НУ – НС, соавтор нескольких законов о выборах, Ю. Ключковский:

«Согласно действующему уже закону (ст. 80 и 81), избирательные бюллетени можно будет печатать параллельно на многих предприятиях. Эта норма – рай для тех, кто хочет использовать «печенье». В 2004 г. вот это «печенье» – пачки фальшивых бюллетеней вбрасывались. Печатались неконтролируемые тиражи не только бюллетеней, но и открепительных. Это все печатали по тем же параметрам и с теми же степенями защиты, что и настоящие. Как с этим бороться?».

...Когда все бюллетени печатало одно предприятие, то была предусмотрена комиссия депутатов, которая контролирует одно полиграфическое предприятие. Если таких предприятий будет пять, то комиссия их проконтролировать не сможет».

Народний депутат України О. Доній:

«На попередніх виборах я неодноразово звертався до опозиційних лідерів по узгодження спільних дій, пропонував схему «один округ – один кандидат». Тоді до мене не надто прислухалися. На щастя, нині створено Комітет опору диктатурі, куди увійшли 15 опозиційних партій. Зараз серед них нарешті є усвідомлення того, що треба об'єднуватися. Спільні переговори є і на рівні зборів, і на рівні декларацій. План дій є і, сподіваюсь, він буде втілений у життя. Але ще наявний інший аспект – громадська думка. Суспільство розчароване і не має довіри до політичних сил. Саме тому ми плануємо залучити громадських діячів і моральних авторитетів до виборчого процесу. Думаю, такі люди могли би стати і непоганим чинником, який консолідує та котрий сприяв би уникненню непорозумінь між опозиційними силами».

Голова комітету ВР з закордонних справах О. Білорус (фракція БЮТ – Батьківщина):

«Вже 20 років в Україні приймають виборчі закони під конкретних осіб, під кожного президента, під ту чи іншу політичну силу. Необхідно раз і назавжди прийняти Єдиний кодекс, і в нього – акуратно, дозовано – вносити поправки, які будуть торкатися покращення технології проведення виборів, а не його політичної

наповненості. То була б гарантія до чесних, вільних, ненасильницьких виборів. Але, думаю, в Україні такий Кодекс може бути прийнятий роки через три, не раніше. Найближчі парламентські вибори пройдуть за тим законом, який ми нещодавно прийняли. Гадаю, ніяких поправок до нього вже внесено не буде».

Голова політичної партії «За Україну!», народний депутат В. Кириленко (фракція НУ – НС):

«Єдиний виборчий кодекс ухвалювати не обов'язково. Але в країні має діяти прозоре виборче законодавство. І щодо парламентських, і щодо місцевих виборів. Думаю, до наступних перегонів що-небудь змінити у виборчому законі, а тим більше прийняти Єдиний виборчий кодекс – нереально, бо це передовсім політичне питання».

Проект резолюції Ради Європи щодо українського судочинства

Моніторинговий комітет Ради Європи 16 грудня прийняв проєкт резолюції щодо України. Документ ще не остаточний, до нього можуть бути внесені правки, проте він уже запланований до розгляду та прийняття на наступній пленарній сесії ПАРЕ 26 січня 2012 р.

У проєкті резолюції Ради Європи по Україні міститься жорстка критика вітчизняної системи призначення суддів. Зокрема, документ наполягає, що Верховна Рада не мусить бути причетною до цієї процедури.

Також президент Ради ЄС Херман ван Ромпай висловив заклопотаність у зв'язку з політично мотивованим правосуддям в Україні. Він називає «ключовою» комплексну реформу у сфері правосуддя відповідно до міжнародних стандартів.

Доповідачі Моніторингового Комітету зазначили, що українське судочинство надто часто вдається до утримувачів під вартою осіб, які лише перебувають під судом та не визнані винними. «Надуживання запобіжним позбавленням волі є найбільш поширеною причиною звернень українців до Європейського Суду з прав людини», – йдеться у проєкті резолюції по Україні...

Тим часом Європейський суд з прав людини прийняв до розгляду скаргу экс-прем'єра України Ю. Тимошенко про порушення норм Європейської конвенції з прав людини під час притягнення її до кримінальної відповідальності.

Голова комітету ВР з закордонних справах О. Білорус (фракція БЮТ – Батьківщина):

«Ст. 364 та 365 КПК – спадок з радянських часів, з періоду тоталітаризму і репресій. Вони наносять величезну шкоду Україні, особливо – в справі нашої інтеграції в європейські системи та структури. Київський саміт показав: без вилучення цих двох статей подальше просування України в Європейський Союз стає неможливим. Стикаються два цивілізаційні підходи: європейський та радянсько-тоталітарний. Європейський принцип проголошує: оцінку діяльності політичного діяча, президента, прем'єра дають виборці, які голосують чи не голосують за нього. Ю. Тимошенко виборці оцінили позитивно: її підтримали майже 12 млн. Якщо прибрати сфальсифіковані, дописані, домальовані до результатів її конкурента голоси, то в неї прихильників рівно ж стільки, скільки й у обраного президента.

Отже, ці статті справді потрібно вилучити і, очевидно, це буде зроблено. Думаю, то станеться в першій половині 2012 р., не пізніше. Інакше мова про підписання – і тим більше про ратифікацію – Угоди про асоціацію вже не буде йти. Після парафування процес може просто зупинитися. А на Київському саміті з ЄС Україна взяла на себе зобов'язання і навести лад у своєму законодавстві, і забезпечити демократичні вибори».

...Що стосується Вищої ради юстиції, то, на мій погляд, вигадали забагато тотожних структур – і Вища рада юстиції, і Рада суддів, і Судова адміністрація, а ще безліч усіляких судів – Адміністративний, Господарський... Простому громадянину у цих судових «джунглях» вже не розібратися. Тому наводити порядок треба в усій системі. Починаючи з прокуратури, яку треба позбавити права загального нагляду радянського типу та права втручання в діяльність судів, коли прокурор диктує судді свій вердикт. Тут має бути проведена дуже велика під контролем Верховної Ради. Бо якщо цією роботою займуться самі ж судді – у своїх корупційних інтересах – тоді Україна «заїде» ще далі в безчинства та несправедливість».

Голова політичної партії «За Україну!», народний депутат В. Кириленко (фракція НУ – НС):

«Що стосується зауважень Асамблеї щодо процедури призначення суддів Верховною Радою – зараз щось змінити нереально. Нинішня судова система підганяється під політичні потреби чинної влади. І будь-яка реформа сьогодні все одно перетвориться на маніпуляції з боку тих, хто прагне провести ті чи інші політичні рішення.

Тому зараз говорити про жодні зміни до Конституції не доводиться. Дуже гостро стоять сьогодні в Україні проблеми політичні. І подивитися на 10, 20, 30 років вперед і забезпечити, дійсно, проведення судової реформи зараз не видається можливим на тлі гострого політичного протистояння. Хоча, без сумніву, це слухні зауваження і європейська практика, звичайно, рано чи пізно укоріниться і в Україні.

Вважаю, процесом призначення суддів мусить контролюватися громадськістю. Сьогодні ж контролю не має жодного. Ми можемо розглянути в перспективі і найрадикальніші пропозиції – коли частину суддівського корпусу обирає населення. Але поки що ані сам суддівський корпус, ані експерти із суддівського середовища до такої розмови не готові. Як, можливо, також і суспільство».

Проект Кримінально-процесуального кодексу України

У світлі прийняття Верховною Радою і підписання Президентом В. Януковичем Закону щодо декриміналізацій деяких статей кримінального кодексу встала проблема законності тривалого тримання осіб в СІЗО. У зв'язку з цим, Генеральний прокурор В. Пшонка доручив прокуратурі протягом січня-лютого 2012 р. розглянути можливість звільнення з-під варти осіб, які перебувають у СІЗО більше двох місяців за нетяжкі злочини. Контроль законності утримання людей під вартою В. Пшонка запропонував доручити спеціальному підрозділу Генпрокуратури. За словами генпрокурора, відповідний нагляд буде проводитися з моменту затримання підозрюваного до його переведення до ізолятору.

Також Генеральний прокурор України В. Пшонка заявив, що у новому проекті Кримінально-процесуального кодексу України передбачено запровадження суду присяжних. «Суд присяжних вводиться поетапно і він буде розглядати справи щодо тяжких злочині, там де передбачено довічне ув'язнення. Тільки в таких справах».

Народний депутат із фракції Партії регіонів:

«Дуже важливо відпрацювати механізм відбору присяжних. Для того, аби суд присяжних не перетворився на корупційну структуру, коли через підбір його учасників, невдалий механізм відбору ми можемо отримати корупційну складову. Коли винних будуть визнавати невинними, а невинних – винними.

...Загалом до суду присяжних входять поважні громадяни, у яких відсутні проблеми із законом. Вони повинні бути максимально

об'єктивними, але ми ж розуміємо, що і вони в суспільстві піддаватимуться тиску».

Народний депутат України (Партия регионов) В. Бондик:

«Менять закон под одного человека, то есть декриминализировать ст. 365 Уголовного кодекса, по которой осудили Ю. Тимошенко, было бы несправедливо по отношению к другим гражданам.

...Мы готовы менять Уголовно-процессуальный кодекс, уже разработан новый проект УПК».

Голова партії Реформи і Порядок, заступник голови фракції БЮТ С. Соболев:

«...Ні у Президента, ні у його більшості не існує політичної волі до вирішення проблеми, оскільки вони прокуратуру та суди використовують з абсолютно іншою метою. Не для покарання злочинців, не для того, щоб знайти істину, а лише для того, аби розправлятися із опозицією.

...Ст. 364 та 365 Кримінального Кодексу – про перевищення повноважень та зловживання владою – фактично визнані політичними статтями, які можуть використовуватися в будь-який спосіб проти опозиції. І те, що ці статті мають бути переглянуті, – саме на цьому й ми наполягали, коли подавали зміни, які мали бути внесені до Кримінально-Процесуального кодексу. Але, на жаль, Ви знаєте, що цей проект був провалений. Крім того, я хотів би виділити ще один момент. Ви знаєте, що є такий орган, як Венеціанська Комісія. Він безпосередньо відслідковує все, що відбувається у законодавстві. Там є наполягання на тому, щоб рекомендації виконувалися. Це застереження є досить суттєве.

...Ці статті безпосередньо стосуються перевищення повноважень представниками влади. Наприклад, працівниками міліції або СБУ. Вони без сумніву мають існувати. Але такі статті не мусять застосовуватися до сфери нормальних політичних рішень. Їхня компетенція не має розширюватися. У цьому й різниця».

Голова політичної партії «За Україну!», народний депутат В. Кириленко (фракція НУ – НС):

«...Я переконаний, що ст. 364 та 365 необхідно вилучити з Кримінального кодексу. До речі, я був одним із авторів законопроекту, направлено на декриміналізацію цих статей. Але така позиція не отримала більшості голосів у нинішньому парламенті і, я думаю, не отримає. Більше того: навіть якщо ми декриміналізуємо ст. 364 та 365 КПК, сьогоднішній режим знайде інші статті, які будуть

інкриміновані лідерам опозиції. Тому, якщо сподіватися лише на голосування з декриміналізації у парламенті, політичні репресії у такий спосіб не спинити. А загалом, коли актуальність політичних репресій зникне, – а таке колись, я впевнений, трапиться, – українське суспільство повинно серйозно підійти до проблеми декриміналізації кримінального та кримінально-процесуального законодавства, до реформи пенітенціарної системи, оскільки саме зараз, через політичні репресії в країні, до цієї проблематики вперше привертається суспільна увага.

Председатель правления Украинского Хельсинского союза по правам человека, сопредседатель Харьковской правозащитной группы Е. Захаров:

«Есть закон о выполнении решений и использовании юриспруденции Европейского суда, согласно которому решение Европейского суда является источником права в национальной правовой системе. Для выполнения его решений государство должно выполнять мероприятия индивидуального и общего характера. Наилучшим выполнением решений Европейского суда было бы освобождение из-под стражи, если суд признает нарушение пятой статьи.

...Европейский суд не отменит приговор Ю. Тимошенко. Если бы суд признал нарушение 6-й статьи Конвенции – «право на справедливый суд», – если оно связано с неподобающими доказательствами, то тогда единственной возможностью выполнить решение была бы отмена всех приговоров и новое рассмотрение. Тогда можно опять ставить вопрос об освобождении из-под стражи на подписку о невыезде. Так как с отменой приговоров Ю. Тимошенко стала бы человеком, который не является осужденным. Но процедура судебного разбирательства еще не завершена, мы об этом говорили. В любом случае, автоматического освобождения не будет».

Щодо мораторію на купівлю-продаж землі сіськогосподарського значення

Верховная Рада Украины продлила мораторий на куплю-продажу землі сільськогосподарського значення до 1 січня 2013 г., прийняв в цілому законопроект «О внесении изменений в раздел 10 «Переходные положения» Земельного кодекса Украины относительно запрета на отчуждение и изменение целевого назначения земель сельскохозяйственного назначения». Инициаторами законопроекта выступили председатель фракции Партии регионов А. Ефремов и народный депутат от ПР Г. Калетник.

Целью Закона является внесение изменений в 14, 15 разделы Земельного кодекса Украины и продление до 1 января 2013 г. действия моратория на куплю-продажу или отчуждение земельных участков и изменение целевого назначения земель сельскохозяйственного назначения, так как подавляющее большинство норм закона Украины «О Государственном земельном кадастре» и новой редакции закона Украины «О государственной регистрации вещных прав на недвижимое имущество и их ограничений» вступят в силу в 2013 г.

Директор ассоциации «Украинский клуб аграрного бизнеса»
В. Лапа:

«Решение исключительно техническое. Сейчас уже очевидно, что рынок сельскохозяйственной земли заработает не раньше 2013 г. (тогда вступят в силу соответствующие положения законопроекта о рынке земли), поэтому, чтобы сделать невозможной “внезаконную” торговлю, мораторий решили продолжить.

В сегодняшней редакции законопроекта из числа реальных покупателей исключены жители сельской местности (из-за необходимости предоставления декларации о доходах, а именно в сельской местности большая часть доходов образуется за счет реализации продуктов собственного производства, и подтвердить такие доходы невозможно). Также исключены сельхозпредприятия (даже со 100 % украинским капиталом) и фермером.

Покупать землю не смогут ни те, кто живет в селе, ни те, кто на ней работает. В таком случае эффект от введения земельного рынка может быть противоположным от ожидаемого».

Глава Партии Зеленых Украины Д. Москаль:

«Отсрочка продажи земель сельскохозяйственного назначения, за которое проголосовали депутаты Верховной Рады, – это шанс создать адекватные условия на рынке земли. Земельная реформа, которая так назрела в Украине, имеет внедряться взвешенно.

...Формальный запрет на продажу сельскохозяйственных угодий иностранцам не запрещает им получать в собственность земли лесного фонда и несельскохозяйственные земли. Кроме того, есть риск того, что значительная часть земельных ресурсов окажется под контролем немногочисленных финансово-промышленных групп. Это повлечет за собой фактическое «обезземеливание» крестьян и разорение мелких фермерских хозяйств».

Законопроект «Про внутрішню торгівлю»

У Верховній Раді України зареєстровано урядовий законопроект № 9443 від 10 листопада 2011 р. «Про внутрішню торгівлю». Основні новації законопроекту зводяться до наступних положень:

1) Провадити торговельну діяльність у магазинах площею понад 200 м кв. можуть лише суб'єкти господарювання, які застосовують загальну систему оподаткування.

2) Торгувати свіжим, охолодженим та замороженим м'ясом (зокрема птиці, свинини, яловичини, телятини, баранини), рибою, молоком та молочними продуктами дозволяється тільки у стаціонарних об'єктах торгівлі, на ринках та ярмарках з продажу сільськогосподарської продукції за умови забезпечення належного санітарного стану.

3) Інтернет-магазин як компанія, що займається дистанційною торгівлею, зобов'язаний мати офісне приміщення. За порушення цього припису компанії штрафуватимуть у розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

4) Перелік товарів, які продаються з нестаціонарних об'єктів (автолавки) визначається центральними органами влади.

5) Державним органам дозволяється втручатися у питання укладення договорів зокрема щодо правил оренди торговельного місця, граничний час для розрахунків між постачальником соціального товару та продавцем.

Прес-служба Чернігівської обласної організації УНП:

«УНП виступає проти розгляду цього законопроекту в парламенті, оскільки:

– Внутрішня торгівля приносить третину надходжень до бюджету та забезпечує майже 20 % ВВП. За висновками експертів, у разі впровадження цього закону в дію відбудеться падіння товарообігу у сфері роздрібно торгівлі до 8 %. Цей сектор економіки остаточно буде загнано в тінь.

– Десятки тисяч селян-одноосібників втратять доходи через заборону торгівлі м'ясом, молоком та молокопродуктами в інших місцях, крім магазинів та ринків.

– Малі підприємці-продавці втрачають можливість працювати на торгових площах більших за 200 кв.м. Тим самим буде практично заборонена торгівля на площах великих торгових центрів, супермаркетів, підземних переходів. Тисячі людей знову ж таки втратять роботу і можливість отримувати хоча б будь-який дохід.

– Підприємцю на спрощеній системі оподаткування забороняється вести торгівлю і орендувати приміщення площею, більшою за 200 кв. м, що напряму суперечить Податковому кодексу, який визначає вибір системи оподаткування (загальної чи спрощеної) в залежності від обсягів доходу, а не торгівельної площі, яку використовує підприємець.

– Виробники власного товару, що продають його дистанційно через Інтернет змушені будуть згортати своє виробництво, оскільки закон вимагає для них наявність офісних приміщень і складів. При цьому, немає чітких вимог до цих приміщень. Як показує практика такі вимоги встановлюються підзаконними актами. Таким чином, створюється чергова бюрократична годівниця, а підприємця змушують до дачі хабарів.

– Фактичне усунення з легального ринку малих підприємців-продавців може мати наслідком зростання цін на «домашні» продукти харчування.

УНП вимагає зупинити ухвалення цього закону, оскільки він завдасть шкоди всім без виключення».

Глава комітета ВР по вопросам промышленной, регуляторной политики и предпринимательства, народный депутат Украины (фракция «БЮТ – Батьківщина») Н. Королевская:

«Внутренний рынок – это мощнейший ресурс развития экономики: 605 млрд грн составляет оборот розничной торговли за 11 месяцев текущего года. Если эта сумма будет работать на украинскую экономику, а не экономики других стран, это станет колоссальным ресурсом для наших производителей. Поэтому, необходимо выписать данный закон таким образом, чтобы он начал работать на развитие отечественных товаропроизводителей.

...Сегодня все подходы, которые предлагает Кабинет Министров, напоминают 80-е гг. и Советский Союз с ручными методами управления. Если Кабмин хочет полностью контролировать каждый базар и каждый киоск, то тогда не надо придумывать такие громкие названия, как закон «О внутренней торговле». Если есть желание привлечь ресурсы в экономику, то для этого необходимо принимать законы, адекватные вызовам времени. В Европе еще в четырнадцатом веке отменили регулирование и создали конкурентные условия на рынке. Мы же с помощью данного законопроекта возвращаемся в этот четырнадцатый век».

Президент Украинской торговой ассоциации И. Кишко:

«Закон необходим рынку, но не в таком виде, как это изложено в проекте. Нам не нужно возвращение в Советский Союз, не надо нас в

очередной раз пугать увеличением штрафов и большими проверками. Нам необходим такой закон, благодаря которому мы сможем развиваться, а не умирать окончательно».

Інше

Эксперт Фонда общественной безопасности Ю. Гаврилечко предполагает, что налог на роскошь может очень больно ударить по льготникам. По его словам, если налог будет принят в следующем году, то «ударит» он где-то в 2014 г., когда предполагается, что абсолютно все жилье преобразуется в организации совладельцев многоквартирных домов.

«Получается парадоксальнейшая вещь, что каждый из соучастников ОСМД является совладельцем дома в равных долях. Сложно найти в Украине многоквартирный дом меньше, чем 400 кв. м. Все эти люди моментально становятся плательщиками минимум двух налогов – на роскошь и на недвижимость, потому что они совладельцы дома. Будет ли эта правовая коллизия решена, не знаю, но если будет денег не хватать, об этом очень четко могут вспомнить», – отметил эксперт (*Налог на роскошь может больно ударить по льготникам // «Главком» (<http://glavcom.ua/news/65184.html>). – 2011. – 22.12).*

***

Народный депутат В. Колисниченко (ПР) заявил о том, что оппоненты власти искажают информацию о выводах Венецианской комиссии относительно проекта закона «Об основах языковой государственной политики в Украине». Депутат отметил, что Венецианская комиссия одобрила проект закона об основах языковой государственной политики в Украине.

«Партия регионов делала все от себя зависящее, чтобы в Украине был приоритет прав человека... И вся наша работа в международных организациях, правозащитных организациях и парламенте направлена на защиту прав человека, а не отдельных амбиций или отдельных фальшивых лозунгов», – подчеркнул парламентарий.

Он подчеркнул, что Венецианская комиссия приняла впервые за 20 лет в части оценки гуманитарного проекта закона об основах языковой государственной политики целиком позитивный вывод, что и написано в этом документе.

Однако, по его словам, «так называемые демократы, которые пытаются рядиться в тогу защитников украинского государства», извратили суть заключения Венецианской комиссии.

В. Колесниченко также подчеркнул, что с подачи нынешней оппозиции неправдивая информация по данному вопросу распространяется в средствах массовой информации (*Так называемые демократы извратили заключение Венецианской комиссии // Независимое Бюро Новостей (<http://nbnews.com.ua/news/23234>). – 2011. – 21.12).*

КОМЕНТАРІ ЗАРУБІЖНИХ ЕКСПЕРТІВ

В украинской политике нет ни прозрачности, ни стабильности для того, чтобы в стране работал рынок земли. Об этом заявил генеральный директор Agrogeneration Ш. Вилгран.

«Я не понимаю, почему такой важный для страны закон принимают авральными темпами? Еще больше я не понимаю, почему власть, разрабатывая такой закон, не слышит главных игроков рынка? Для того чтобы в стране работал рынок земли, прозрачность и стабильность политики очень важны. В Украине нет ни того, ни другого», – сказал эксперт.

По его словам, большинству иностранных агрокомпаний не нужно владение землей, им абсолютно комфортно с арендой, но, к сожалению, украинские власти не могут им предоставить самого главного – долгосрочных гарантий.

По словам эксперта, депутаты изначально очень рискуют, принимая закон о рынке земли, декорируя борьбу с коррупцией, они все же дают больше полномочий местным властям.

«Вполне возможно, что таким образом страна также хочет побороть монополию нескольких компаний в АПК. Именно поэтому закон запрещает брать в аренду более 6 тысяч гектаров земли в одном районе. Но что делать тем, у кого в договоре аренды уже сейчас указана большая цифра, закон умалчивает. Нонсенс», – сказал он (*Большинству иностранных агрофирм не нужно владение землей // Независимое Бюро Новостей (<http://nbnews.com.ua/news/23152>). – 2011. – 20.12).*

ДІАЛОГИ

Голова комітету ВР з закордонних справах О. Білорус (фракція БЮТ-Батьківщина) розповів про умови до чесних виборів, причини корупції в суддівському корпусі та про перспективи вилучення з Кримінального кодексу статей, за якими звинувачено Ю. Тимошенко, Ю. Луценка та В. Іващенко.

– Чи потрібно скасувати ст.364 та 365 Кримінального Кодексу, як це пропонує зробити проект резолюції по Україні, підготовлений Моніторинговим Комітетом ПАРС?

– Ст. 364 та 365 КПК – спадок з радянських часів, з періоду тоталітаризму і репресій. Вони наносять величезну шкоду Україні, особливо – в справі нашої інтеграції в європейській системі та структури. Київський саміт показав: без вилучення цих двох статей подальше просування України в Європейський Союз стає неможливим. Стикаються два цивілізаційні підходи: європейський та радянсько-тоталітарний. Європейський принцип проголошує: оцінку діяльності політичного діяча, президента, прем'єра дають виборці, які голосують чи не голосують за нього. Ю. Тимошенко виборці оцінили позитивно: її підтримали майже 12 млн. Якщо прибрати сфальсифіковані, дописані, домальовані до результатів її конкурента голоси, то в неї прихильників рівно ж стільки, скільки й у обраного Президента.

Отже, ці статті справді потрібно вилучати і, очевидно, це буде зроблено. Думаю, то станеться в першій половині 2012 р., не пізніше. Інакше мова про підписання – і тим більше про ратифікацію – Угоди про асоціацію вже не буде йти. Після парафування процес може просто зупинитися. А на Київському саміті з ЄС Україна взяла на себе зобов'язання і навести лад у своєму законодавстві, і забезпечити демократичні вибори.

– Документ досить жорстко критикує систему призначення суддів і загалом роботу суддівського корпусу...

– Зауваження Асамблеї щодо процедури призначення суддів, на мою думку, дуже слушні. В процедурі у нас, дійсно, панує повний хаос. Одних суддів призначає президент на 5-річний строк, потім їх обирає Верховна Рада довічно – і це породжує політичну, соціальну і економічну корупцію та беззаконня в судах, безправність громадян. Нам потрібно повернутися до обрання суддів всенародним голосуванням на обмежений термін. Суддя чесно виконує свої обов'язки – народ

його обере знову. І я переконаний, що це абсолютно реально здійснити внесенням певних поправок в Конституцію.

Ще раз підкреслюю – суддя має обиратися, а не призначатися. Бо всяке призначення судді – ким би воно не здійснювалося – носить відтінок політичного, та й не тільки, інтересу. Веде до політичної – і не тільки – корупції. Судді стають підневільними у тих, хто їх призначив. І рано чи пізно такі правки в Конституцію будуть внесені.

– *Проект резолюції цитує конкретні випадки тиску, що чинилися з боку виконавчої влади на Вищу раду Юстиції...*

– Що стосується Вищої ради юстиції, то, на мій погляд, вигадали забагато тотожних структур – і Вища рада юстиції, і Рада суддів, і Судова адміністрація, а ще безліч усіляких судів – Адміністративний, Господарський... Простому громадянину у цих судових “джунглях” вже не розібратися. Тому наводити порядок треба в усій системі. Починаючи з прокуратури, яку треба позбавити права загального нагляду радянського типу та права втручання в діяльність судів, коли прокурор диктує судді свій вердикт. Тут має бути проведена дуже велика під контролем Верховної Ради. Бо якщо цією роботою займуться самі ж судді – у своїх корупційних інтересах – тоді Україна “заїде” ще далі в безчинства та несправедливість.

– *Рада Європи наголошує, що Україна надуживає превентивним утриманням під вартою...*

– Я поділяю занепокоєння Моніторингового комітету щодо надмірного застосування тримання під вартою. Ще з радянських часів мільйони наших громадян заганялися у тюрми для того, щоб держава могла використовувати безкоштовну робочу силу. Тільки в крайньому випадку – коли людина суспільно небезпечна – її можна брати під варту. Якщо ж вона не вчинила вбивства чи іншого крайнього злочину, її достатньо під час слідства тримати під домашнім арештом або під підписку про невиїзд. Тобто так, як робиться в Європі і у всьому цивілізованому світі. Я переконаний, такий процес піде, вже починаючи з наступного року. Тому що сьогодні ми маємо 250 тис. людей у тюрмах. В’язниці переповнені, вони стають розсадниками туберкульозу, гепатиту, ВІЧ-інфекції...

– *Чи потрібний Україні Єдиний виборчий кодекс?*

– Це питання абсолютно на часі. Вже 20 років в Україні приймають виборчі закони під конкретних осіб, під кожного президента, під ту чи іншу політичну силу. Необхідно раз і назавжди прийняти Єдиний кодекс, і в нього – акуратно, дозовано – вносити поправки,

які будуть торкатися покращення технології проведення виборів, а не його політичної наповненості. То була б гарантія до чесних, вільних, ненасильницьких виборів. Але, думаю, в Україні такий Кодекс може бути прийнятий роки через три, не раніше. Найближчі парламентські вибори пройдуть за тим законом, який ми нещодавно прийняли. Гадаю, ніяких поправок до нього вже внесено не буде (*В Україні виборчі закони приймають під кожного президента // Четверта Влада* (<http://4vlada.net/partii-lidery/oleg-b-lorus-v-ukra-n-viborch-zakoni-priimayut-p-d-kozhnogo-prezidenta>). – 2011. – 21.12).

ПРОГНОЗИ

Проект бюджету на 2012 р. містить в собі збільшення прожиткового мінімуму і мінімальної заробітної плати приблизно на 14 %. В середньому пенсії буде збільшено на 11 %. про це повідомив його очільник М. Азаров.

«Весь час роботи нашого Уряду ми були сконцентровані на відновленні і зміцненні національної економіки. Тому що це єдиний спосіб дати громадянам України стабільний заробіток і соціальні гарантії. У 2011 р. ми абсолютно по-новому підійшли до перетворень в соціальній сфері, залучивши до державної політики громадянське суспільство. Уряд розпочав широкий соціальний діалог, тому що це єдиний спосіб перевести запит людей на соціально-економічні перетворення в практичні завдання державної політики», – зазначив М. Азаров.

За словами Прем'єр-міністра, на чверть (на 25,5 %) протягом 2012 р. зросте посадовий оклад працівника I тарифного розряду єдиної тарифної сітки, відчутно зросте заробітна плата всіх «бюджетників».

«Вже з 1 січня 2012 р. більш як 1 мільйон 200 тис. медичних та фармацевтичних працівників державних і комунальних закладів отримуватимуть допомогу на оздоровлення у розмірі одного посадового окладу. На це в бюджеті передбачено 1,6 млрд грн», – додав М. Азаров.

За словами Прем'єра, в 2012 р. буде продовжено практику поступового забезпечення житлом воїнів-інтернаціоналістів та громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. для цього в бюджеті 2012 р. передбачено в 1,6 раза коштів більше, ніж у поточному році.

Крім того, у порівнянні з 2010 р. розміри допомоги при народженні дитини у 2012 р. будуть збільшені в 2,2 раза (*М. Азаров обіцяє збільшення пенсій та прожиткового мінімуму // Інформаційне агентство «Регіональні Новини» (<http://regionews.com.ua/node/25156>). – 2011. – 21.12).*

***

Государственная налоговая служба будет проверять, откуда украинцы берут средства на покупку квартиры. В свою очередь, БТИ будет следить за тем, чтобы население продавало жилье только по рыночным ценам и платило соответствующие налоги.

В Фонде госимущества, после оценки стоимости жилья в БТИ, цена отличалась от рыночной в десятки раз, чем нередко пользовались при продаже квартир. «Не менее, чем 80 %, имеют занижение цены», – сообщил глава подкомитета ВР по вопросам налоговой и таможенной политики А. Пинчук.

По закону, 1 % проданного жилья человек платит в Пенсионный фонд, еще процент – госпошлина за нотариальное оформление. Их и платили именно из инвентаризационной стоимости. В результате на бумаге средняя стоимость проданной квартиры в Украине даже не дотягивала до 100 тыс. грн, и государство теряло 2,5 млрд грн.

«Это обязанность гражданина, если он продает и получает реально ту сумму, 60 тыс. долл. – он должен с нее уплатить этот налог», – уверяет А. Пинчук.

Вместо этого депутаты предложили другую схему, по которой работа оценщиков будет контролировать еще и налоговая. Соответствующий законопроект вскоре будет рассматриваться в первом чтении. Происхождение денег придется доказывать документально. Нарушители будут нести административную и уголовную ответственность. Или же платить 15–17 % стоимости покупки как налог.

Эксперты заявили о возможности того, что новация на время отпугнет покупателей. Ведь для обычной однокомнатной квартиры цена вырастет минимум на 400–1000 долл. (*Налоговая будет проверять, где украинцы берут деньги на покупку жилья // Мелитопольские ведомости (<http://www.mv.org.ua/?news=30841>). – 2011. – 20.12).*

ЩОДЕННИК БЛОГЕРА

Блог на сайті dengi.ua

Про автора: М. Гончарук, партнер Адвокатського об'єднання «Правова група «Домініон», адвокат, Віце-президент з правових питань Асоціації учасників ринку альтернативних видів палива та енергії України (АПЕУ)

Подписан Закон о декриминализации некоторых видов экономических преступлений. Кому же теперь можно не бояться потерять свободу?

13 декабря был подписан закон, согласно которому целый ряд экономических преступлений теперь не тянет за собой криминальной ответственности.

Итак, теперь от тюрьмы сможет «откупиться» целая когорта экономических преступников, ведь в рамках Закона часть преступлений переводится в административные проступки, из них некоторые теперь будут наказываться только штрафами.

Согласно новым нормам декриминализируются (самые важные, на мой взгляд, пункты): контрабанда товаров (кроме контрабанды культурных ценностей, оружия, боеприпасов, отравляющих, взрывчатых веществ и т. д.); нарушение порядка занятия хозяйственной деятельностью; занятие запрещенными видами деятельности; уклонение от возвращения выручки в инвалют; незаконное открытие валютных счетов за границей; фиктивное банкротство; сокрытие стойкой финансовой несостоятельности; незаконные действия в случае банкротства; размещение ЦБ без регистрации выпуска; обман покупателей и заказчиков; принуждение к антиконкурентным согласованным действиям; несоблюдение обязательных условий приватизации государственного и коммунального имущества и предприятий.

Я считаю, что данные изменения являются однозначно позитивными, ведь для вышеназванных преступлений меры наказания в виде штрафа – вполне достаточно. Криминальная ответственность нужна, но важна ее некоторая градация. К тому же, теперь размер штрафов будет существенно увеличен, а верхнюю планку даже не устанавливают. При этом один день лишения свободы у нас оценили в 136 грн.

Таким образом, кроме основной цели – гуманизации наказаний в сфере экономических преступлений – существенным “плюсом” принятия этого закона является появление новых источников наполнения

катастрофически дефицитного госбюджета. Но, в отличие от большинства остальных «нововведений», схем и приемов, он не направлен против бизнеса. Как говорят, «и волки сыты...» *(Теперь свобода станет многим «по карману» // (<http://dengi.ua/blog1012686.html>. – 2011). – 21.12).*

***

Блог на сайті прокуратура Жовтневого району міста Луганська

Про автора: В.Бабенко

9 марта 2011 г. вступили в действие Закон Украины «О внесении изменений в Закон Украины «Об исполнительном производстве» и некоторые другие законодательные акты Украины относительно усовершенствования процедуры принудительного исполнения решений судов и других органов (должностных) лиц».

В новой редакции Закона Украины «Об исполнительном производстве» полномочия государственных исполнителей по сравнению с предыдущей редакцией Закона значительно расширены. Теперь непосредственное закрепление в законе получило право государственного исполнителя в случае уклонения должника от исполнения решения суда обращаться в суд за установлением временного ограничения на право выезда должника за пределы Украины до исполнения решения.

Также государственным исполнителям предоставлено право получать от органов, учреждений, организаций и должностных лиц конфиденциальную информацию, необходимую для проведения исполнительных действий (п. 3 ч. 3 ст. 11 нового Закона), обращаться к органу (должностному лицу), выдавшему исполнительный документ, за разъяснением его содержания (п. 9 ч. 3 ст. 11 нового закона);

В новой редакции закона срок для предъявления исполнительного документа к исполнению сокращен с трех лет до одного года. Изменения также коснулись и требований к исполнительному документу (ст. 18 Закона). Теперь в случае, если решение постановлено в пользу нескольких истцов или против нескольких ответчиков, а также, если присужденное имущество пребывает в нескольких местах, в исполнительном документе указывается только один должник и только один взыскатель, при этом также указывается в какой части исполняется решение, производится ли взыскание солидарно. Исполнительный документ отныне действителен при условии, что он скрепляется

гербовой печатью учреждения, которым выдан, в случае когда законодательством предусмотрено наличие такой гербовой печати у такого учреждения.

Согласно нововведениям, условием открытия исполнительного производства на основании судебного решения является приложение к заявлению взыскателя копий документов, подтверждающих исполнение определения суда об обеспечении иска (при условии, что такое определение судом выносилось).

Если раньше при открытии производства арест накладывался только на имущество должника, то в новой редакции закона при открытии исполнительного производства государственный исполнитель может наложить арест не только на имущество должника, но и на его денежные средства.

В новом законе закреплена обязанность сторон исполнительного производства – как должника, так и взыскателя – в течение 3 дней письменно уведомить государственного исполнителя о полном или частичном самостоятельном выполнении решения должником *(О внесении изменений в Закон Украины «Об исполнительном производстве» // Прокуратура Жовтневого району міста Луганська (<http://jovprokuratura.blox.ua/2011/12/O-vnesenii-izmenenij-v-Zakon-Ukrainy-Ob.html>). – 2011. – 19.12).*

***

Блог на сайті Ubr.ua

Про автора: С. Кравченко, кандидат юр. наук, доцент, експерт Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України

Прийняття Закону України «Про захист персональних даних» та Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про захист персональних даних», відповідно до положень яких утворено Державну службу України з питань захисту персональних даних для здійснення обліку персональних даних, є доволі суперечливим.

Прийняття Закону України «Про захист персональних даних» та Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про захист персональних даних», відповідно до положень яких

утворено Державну службу України з питань захисту персональних даних для здійснення обліку персональних даних, є доволі суперечливим. При цьому слід зазначити, що з 1 січня 2012 р. вже наступають адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення зазначеного закону, а в поточному році вже маємо інформацію щодо перевірок виконання вимог даного закону при відсутності розуміння та різного тлумачення положень цього законодавчого акту, а саме:

1. Аналіз норм Закону України «Про захист персональних даних» дає підставу зробити висновок, що персональними даними може бути визнана практично будь-яка інформація про людину. Слід відзначити, що згідно із законодавством більшості європейських держав персональні дані розділяються за критерієм «чутливості» на дані загального характеру (прізвище, ім'я по батькові, дата і місце народження, громадянство, місце проживання) і «чутливі» (вразливі) персональні дані (дані про стан здоров'я – історія хвороби, діагнози; етнічна приналежність, ставлення до релігії, ідентифікаційні коди чи номери, відбитки пальців, записи голосу, фотографії, кредитна історія, дані про судимість і т. д.). Для чутливих персональних даних передбачена більш висока ступінь захисту. Так, забороняється збирання, зберігання, використання та передача без згоди суб'єкта даних саме чутливих, а не всіх персональних даних.

У Законі України «Про захист персональних даних» така класифікація відсутня. У результаті цього, розповсюдження всіх без винятку персональних даних, у тому числі навіть прізвища, ім'я, по батькові особи, може здійснюватися тільки за попередньою згодою цієї особи.

Відтак будь-яка база клієнтів, список телефонів бізнес-партнерів чи просто стопка візиток підпадають під категорію бази персональних даних та потребують реєстрації.

2. Невиправдана всеохопність Закону України «Про захист персональних даних»: базою персональних даних визнається не лише база даних в автоматизованих комп'ютерних системах (як в європейській практиці), але й паперові картотеки – такою картотекою, як приклад, можна зазначити папку з договорами. Всі такі «базы персональних даних» треба реєструвати в державному реєстрі (це означає, що за обсягом він швидко перевищить реєстр ЄДРПОУ).

3. Законом встановлено положення про те, що обробка персональних даних може здійснюватися тільки відповідно до мети обробки, яка була сформульована при отриманні у суб'єкта персональних даних згоди на обробку даних. У кожному разі зміни мети

використання персональних даних, власник бази персональних даних має повторно звернутися до суб'єкта персональних даних за отриманням згоди на використання його персональних даних вже для нової мети.

4. Відсутні норми, які б деталізували і конкретизували його застосування окремих категорій суб'єктів (страхові компанії, медичні установи, банки тощо).

5. Законом встановлено обов'язок володільця персональних даних повідомляти виключно в письмовій формі суб'єкта персональних даних про його права у зв'язку із включенням його даних в базу персональних даних протягом 10 робочих днів від дати такого розміщення. Варто зазначити, що така вимога Закону не є доцільною. Адже будь-яка обробка персональних даних і так є можливою після отримання попередньої документованої згоди суб'єкта персональних даних.

Тому є незрозумілим, не тільки для чого додатково повідомляти суб'єкта персональних даних про його права у зв'язку із включенням його даних в базу, якщо від нього попередньо отримана згода використання його даних (та ще й в письмовій формі), а ще і встановлення адміністративної відповідальності у вигляді штрафних санкцій за таке не повідомлення або у разі несвоєчасного повідомлення.

6. Підставами (згідно закону) виникнення права на використання персональних даних є:

– згода суб'єкта персональних даних на обробку його персональних даних. Суб'єкт персональних даних має право при наданні згоди внести застереження стосовно обмеження права на обробку своїх персональних даних;

– дозвіл на обробку персональних даних, наданий володільцю бази персональних даних відповідно до закону виключно для здійснення його повноважень.

При цьому, якщо суб'єкт персональних даних відмовляє надати згоду на обробку його персональних даних власник бази повинен знищити усі персональні дані такого суб'єкта. Цілком логічним являється питання: як має вчинити власник бази при прийманні на роботу особи, яка відмовляється надати згоду на обробку даних.

Адже, роботодавець, обробляючи персональні дані свого працівника, лише реалізує свої права та обов'язки, покладені на нього законом як на роботодавця, а тому цей випадок, виходячи з принципу розумності, повинен підпадати під дозволена обробку на підставі закону без згоди суб'єкта.

Однак законодавець не вжив заходів щодо закріплення в законі прямого і зрозумілого тлумачення таких окремих випадків, зокрема, для трудових правовідносин.

Аналогічна проблема постає і у випадку володіння персональними даними фізичних осіб-підприємців для юридичних осіб, які вступили з цими приватними підприємцями в договірні правовідносини, оскільки, як правило, однозначна згода цих суб'єктів, зокрема, у формі письмового документа, не отримується.

7. В законі відсутня чітка процедура знищення персональних даних, що є дуже важливим, враховуючи особливості комп'ютерних технологій обробки даних.

8. Закон дає право суб'єкту персональних даних вимагати видалення його даних з формальних причин.

Як приклад, цікавою може бути така ситуація: позичальник банку вимагає видалити його дані з бази даних банку і, таким чином, уникнути відповідальності по договору позики.

9. Занадто широкі повноваження контролюючого органу.

«Спеціальний уповноважений орган з контролю за дотриманням законодавства про захист персональних даних, до повноважень якого належить інспектувати дотримання вимог закону, виносити приписи на усунення порушень та реєструвати всі бази персональних даних в Україні».

При цьому на сьогоднішній день на законодавчому рівні не встановлено ні порядок проведення, ні механізм проведення перевірок.

За Законом, представники уповноваженого органу мають право безперешкодно потрапляти до будь-якого приміщення, де обробляються персональні дані (тобто практично до кожного офісу та в кожному квартиру), що є рівнозначним праву на проведення обшуку, яке до сьогодні мали лише правоохоронні органи. Варто відзначити, що доцільність цього положення є сумнівною. Законом не враховано факт, що власник або розпорядник бази персональних даних може навіть і не знати, де в той чи інший момент знаходиться обладнання (чи інший носій бази), на якому зберігаються персональні дані. Адже на практиці для зберігання баз персональних даних часто використовуються хостінги, які можуть знаходитися, в тому числі, і за межами України.

Уповноваженому органу надано право накладати приписи та покарання на власників баз персональних даних (при всеохоплюючому визначенні цього поняття – на будь-яку юридичну чи фізичну особу), причому можливість покарання жодним чином не пов'язується

з фактом порушення прав конкретного громадянина – суб'єкта персональних даних.

10. Законодавець у п. 4 ст. 6 Закону нічого не говорить про статус інформації (персональних даних), отриманої із загальнодоступних джерел (газети, телебачення, інтернет). Такого поняття як «загальнодоступні джерела» Закон взагалі не розкриває і не включає його в джерело отримання таких персональних даних, однак саме з них отримують масу персональних даних суб'єкти, які використовують персональні дані.

11. Щодо відповідальності за порушення законодавства про захист персональних даних.

Оскільки Закон спрямований на захист права особи на таємницю приватного життя, то видається доцільним притягати до відповідальності порушників Закону лише у випадку спричинення реальної шкоди особі внаслідок неправомірного використання її персональних даних (при чому, якщо сама особа вважає, що її права порушені), а не за ухилення від державної реєстрації баз персональних даних, та не за неповідомлення або несвоєчасне повідомлення суб'єкта персональних даних про його права у зв'язку із включенням його даних до відповідної бази.

Враховуючи вищевикладене доцільно дати доручення Міністерству юстиції України внести на розгляд Верховної Ради України проект закону щодо призупинення норм зазначених Законів та здійснити відповідні заходи стосовно врегулювання ситуації яка склалася у зв'язку з прийняттям цих законів (*Щодо захисту персональних даних // Ubr.ua (<http://blog.ubr.ua/pravo/shodo-zahistu-personalnih-daniv-1729>). – 2011. – 20.12*).

***

Блог на сайті Ubr.ua

Про автора: Н. Вороницька-Гайдак, генеральний директор Юридичного об'єднання «Феміда», головний редактор юридичного журналу Femida.UA.

Президент України скористався своїм правом вето і повернув до парламенту Закон України «Про охоронну діяльність» зі своїми пропозиціями.

Інтрига продовжується, Закон України «Про охоронну діяльність» повернуто до Верховної Ради, з зауваженнями Президента. Зокрема

В. Януковича не задовольнив той факт, що прийнятий парламентом закон не може бути підписаний, виходячи з того, що в законі містяться положення, що передбачають підстави, за якими зупиняється дія ліцензії на охоронну діяльність, а насправді цих підстав немає.

Закон України «Про охоронну діяльність» з одного боку є конче необхідним, і необхідність його прийняття назріла вже давно. Проте враховуючи специфіку діяльності охоронних фірм, такий закон повинен чітко регулювати правила гри на ринку охоронних послуг, адже таким законом пропонується надати досить широкі права суб'єктам господарювання які надають охоронні послуги, особливо що стосуються дозволу на отримання та використання зброї. Також досить «болючим» та актуальним є питання щодо порядку ліцензування та контролю за діяльністю охоронних фірм.

Відповідно до закону, суб'єкт охоронної діяльності на підставі отриманої у встановленому порядку ліцензії надає такі охоронні послуги: охорона майна громадян; охорона майна юридичних осіб; охорона фізичних осіб. В ветованому законі зазначено, що затримання особи персоналом охорони не є адміністративним затриманням. Якщо працівники охоронної фірми затримали особу під час вчинення правопорушення, вони повинні негайно передати її органу внутрішніх справ де вчинено правопорушення. Працівникам охоронної фірми забороняється застосовувати спеціальні засоби в місцях великого скупчення людей, якщо це може призвести до заподіяння шкоди життю та здоров'ю сторонніх осіб, крім випадків самооборони (самозахисту). Під час накладення вето Президент звернув увагу на адміністративні недоліки щодо анулювання ліцензій та інших організаційних діяльності, проте багато положень які дають можливість для порушення прав людини залишились без уваги. Зокрема не визначена відповідальність працівників охоронної фірми за безпідставне затримання особи, та передачу її органам внутрішніх справ (зокрема не визначено порядок доведення вини (підстави затримання) особи у випадку вчинення правопорушення тощо.

Враховуючи той факт, що Президент доручив під час розгляду його пропозицій представити їх міністру юстиції О. Лавриновичу, то в найближчі декілька місяців Україна таки нарешті отримає Закон України «Про охоронну діяльність» (*Закон України «Про охоронну діяльність» бути чи не бути? // Ubr.ua (<http://blog.ubr.ua/pravo/zu-pro-ohoronnu-dialnst-buti-chi-ne-buti-1736>). – 2011. – 22.12).*

***

Блог на сайті Gazeta.ua

Про автора: А. Павловський, член комітету з питань соціальної політики ВР

Законом про державний бюджет на 2012 р. влада фактично призупинила дію 11 законів про соціальний захист чорнобильців, афганців, ветеранів та інвалідів війни, жертв нацистських переслідувань, дітей війни, міліціонерів, прокурорів, військових пенсіонерів, шахтарів, лікарів та ін...

В ч. 3 прикінцевих положень держбюджету, встановлено те, що рівень гарантованих державою соціальних виплат і пільг визначатиме не Верховна Рада законами, а Кабмін: «Порядок і розмір виплат встановлюється Кабінетом Міністрів з врахуванням наявних коштів у держбюджеті і пенсійному фонді», що прямо суперечить діючій Конституції.

У перекладі людською мовою: пільги і соцгарантії можуть не надаватися, якщо Кабмін вирішить, що в бюджеті на них грошей немає.

Таким чином проігноровано неодноразові рішення Конституційного суду про те, що законом про держбюджет не можна відмінити дію інших законів.

Отже згідно бюджетних новацій Азарова у 2012 р.:

- не буде навіть згадки про конкретні суми компенсацій, виплат, розмір знижок на оплату послуг ЖКХ;

- не буде чітких даних про періодичність надання санаторно-курортних путівок, а це означає, що можна не чекати від держави допомоги для поправки здоров'я тим, хто на них раніше міг претендувати щорічно і законно;

- ухвалення цього закону призвело до обмеження або повної відміни соцгарантії і пільг для 16 категорій українських громадян;

Слід звернути увагу на те, що влада тим самим реалізувала в прикінцевих положення закону про держбюджет основні драконівські норми сумнозвісного проекту закону № 9127. Це проти нього протестували, ламали паркани, голодували чорнобильці та афганці... Влада обіцяла його не приймати, а вийшло як завжди – збрехали !

Коментарі:

Grodem: Новий традиційно карликовий бюджет, закономірний у несправедливо ліліпутській економіці! Без її збільшення у рази, далі постійно буде

тільки гірше! То ж, чи має Автор і його політсила реальний план соціо-економічного прориву? Бо той, паперовий, якій помпезно проголошували у 2007 р., єне лише не втілювали, але й навіть не виносили від уряду на розтерзання «любим» і нелюбим друзям!

ТТ(Київ): Поставьте себя на место власти. С какой стати вы бы стали снимать законы про социальные льготы, это ж политическое самоубийство. Все дело в том, что у власти нет другого выхода. Капиталистический способ хозяйствования довел Украину до границы экономического краха и власть считает лучшим из худшего поддержать капиталистическую систему экономией на социальных льготах. Надеется в очередной раз обдурить народ. Выборы покажут просчиталась ли власть, посмотрим (*Влада зупинила дію законів про соціальний захист громадян України // Gazeta.ua (<http://gazeta.ua/ru/blog/1456/vlada-zupinila-diyu-zakoniv-pro-socialnij-zahist-gromadyan-ukrajini>). – 2011. – 22.12).*

***

Блог на сайті Status-Quo

Про автора: Р. Калініченко, юрист

Верховная Рада Украины 22.12.2011 г. приняла за основу законопроект № 8267, касающийся проведения в Украине эксперимента по созданию благоприятных условий для развития в Украине индустрии программной продукции.

В эксперименте, согласно проекту, могут участвовать юридические лица, осуществляющие деятельность в сфере информатизации (разработки программного обеспечения, консультирования по вопросам создания программного обеспечения, создания веб-страниц, обработки данных, деятельности, связанной с банками данных).

Если юрлицо работало в предыдущие налоговые периоды (не вновь созданное), то часть его дохода от деятельности в сфере информатизации за предыдущий отчетный квартал должна составлять не менее 60 % общего дохода, учитываемого при определении объекта налогообложения (такое соотношение объемов дохода должно быть соблюдено в течение всего срока участия юридического лица в экономическом эксперименте), а часть расходов на оплату предоставляемых ему физлицами-предпринимателями работ и услуг или расходов на зарплату наемных работников должна составлять не

менее 30 % от суммы административных расходов, затрат на сбыт и других операционных расходов, за вычетом роялти.

При этом, начиная с четвертого месяца участия юридического лица в экономическом эксперименте (но не ранее начала нового отчетного квартала), расходы юридического лица в предыдущем квартале на выплаты физическим лицам по трудовым договорам и договорам гражданско-правового характера, а также расходы на суммы взносов на социальные мероприятия (ст.143 НК) должны составлять не менее 50% от суммы административных расходов, затрат на сбыт, прочих операционных расходов, за вычетом роялти, и не менее 12 % от объемов доходов, которые учитываются при исчислении объекта налогообложения, полученного юридическим лицом в предыдущем отчетном квартале

Перечень участников эксперимента будет утверждаться Кабмином. Эксперимент проводится с 1 января 2012 г. до 1 января 2017 г.

В перечень льгот, предусмотренных первичной редакцией проекта, после доработки не вошли льготы по налогу на прибыль и НДС/Л.

Неизменными остались нормы, касающиеся единого взноса на общеобязательное государственное социальное страхование. Для участников эксперимента он составит 36,76 % от совокупной суммы, равной 2 минимальным зарплатам (установленным на день начисления взноса), умноженным на количество наемных работников, с учетом отработанных ими дней в отчетном периоде, и сумм вознаграждения физическим лицам за выполнение работ (оказание услуг) по гражданско-правовым договорам.

Единый взнос на общеобязательное государственное социальное страхование для наемных работников юрлиц-участников эксперимента составит 3,6 % от суммы, равной 2 минимальным зарплатам (на день начисления взноса) с учетом количества отработанных дней.

В чем конкретно будет состоять сам эксперимент, законопроект говорит достаточно туманно. Основные мероприятия эксперимента в тексте документа изложены в виде целей. А такими целями названы – усовершенствование системы управления в сфере индустрии программной продукции, создание благоприятных условий для привлечения отечественных и иностранных инвестиций для развития индустрии программной продукции в Украине, ежегодное увеличение количества рабочих мест в этой сфере, создание эффективного механизма взаимодействия юрлиц и физлиц, занятых в сферах фундамен-

тальной и прикладной науки, производственного сектора экономики, фондовых рынков Украины и других стран (*Принят законопроект об условиях для развития IT-индустрии // Status-Quo (<http://www.s-quo.com/club/club.php/group/30/blog/305>). – 2011. – 23.12).*

***

Блог на сайті Юридический Харьков плюс

Про автора: Informer

Верховная Рада приняла закон, определяющий понятия «инвалидность» и «инвалид» исходя из социальной, а не из медицинской модели.

Верховная Рада Украины приняла в целом как закон правительственный законопроект, предусматривающий внесение изменений в украинское законодательство относительно прав инвалидов с целью приведения к международным стандартам.

Так, закон (№ 8315 от 31.03.2011 г.), инициированный Кабинетом министров Украины, дополняет закон Украины «Об основах социальной защищенности инвалидов в Украине» новыми определениями: «дискриминация» по признаку инвалидности; «универсальный дизайн» и «разумное приспособление».

Кроме того, предлагается в частности:

- определить в новой редакции понятие «инвалидность» и «инвалид» исходя из социальной, а не из медицинской модели инвалидности;
- предусмотреть, что государство способствует развитию жестового языка;
- расширить и конкретизировать объекты, к которым должен быть обеспечен беспрепятственный доступ инвалидов;
- предусмотреть ответственность физических и юридических лиц за нарушение требований законодательства в сфере социальной защиты инвалидов;
- определить функции лечебно-консультативных комиссий лечебно-профилактических учреждений;
- ввести к участникам реабилитационного процесса переводчиков жестового языка.

Согласно ст. 2 законопроекта, инвалидом «является лицо с устойчивыми физическими, психическими, интеллектуальными или сенсорными нарушениями, обусловленными заболеванием,

следствием травм или врожденными пороками, которые мешают ее эффективному участию в жизни общества наравне с другими гражданами».

Дискриминация по признаку инвалидности запрещается.

По мнению авторов, принятие акта позволит усовершенствовать национальное законодательство в соответствии с международными стандартами, что улучшит жизнедеятельность инвалидов (*Кого в Украине будут считать инвалидом: основные положения нового Закона // Юридический Харьков плюс (<http://www.yurist.kharkov.ua/blogs/blog-dlja-vseh/kogo-v-ukraine-budut-schitat-invalidom-osnovnye-polozhenija-novogo-zakona.html>). – 2011. – 22.12).*

Редакційна група відділу
синтезу соціокультурних мережевих ресурсів
Н. Автономова, Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак

Комп'ютерна верстка
А. Бергелська

Підп. до друку 27.12.11.
Формат 60x84/16. Друк. офс. Папір офс. Обл.-вид. арк. 3,4
Видається в друкованому та електронному вигляді

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3